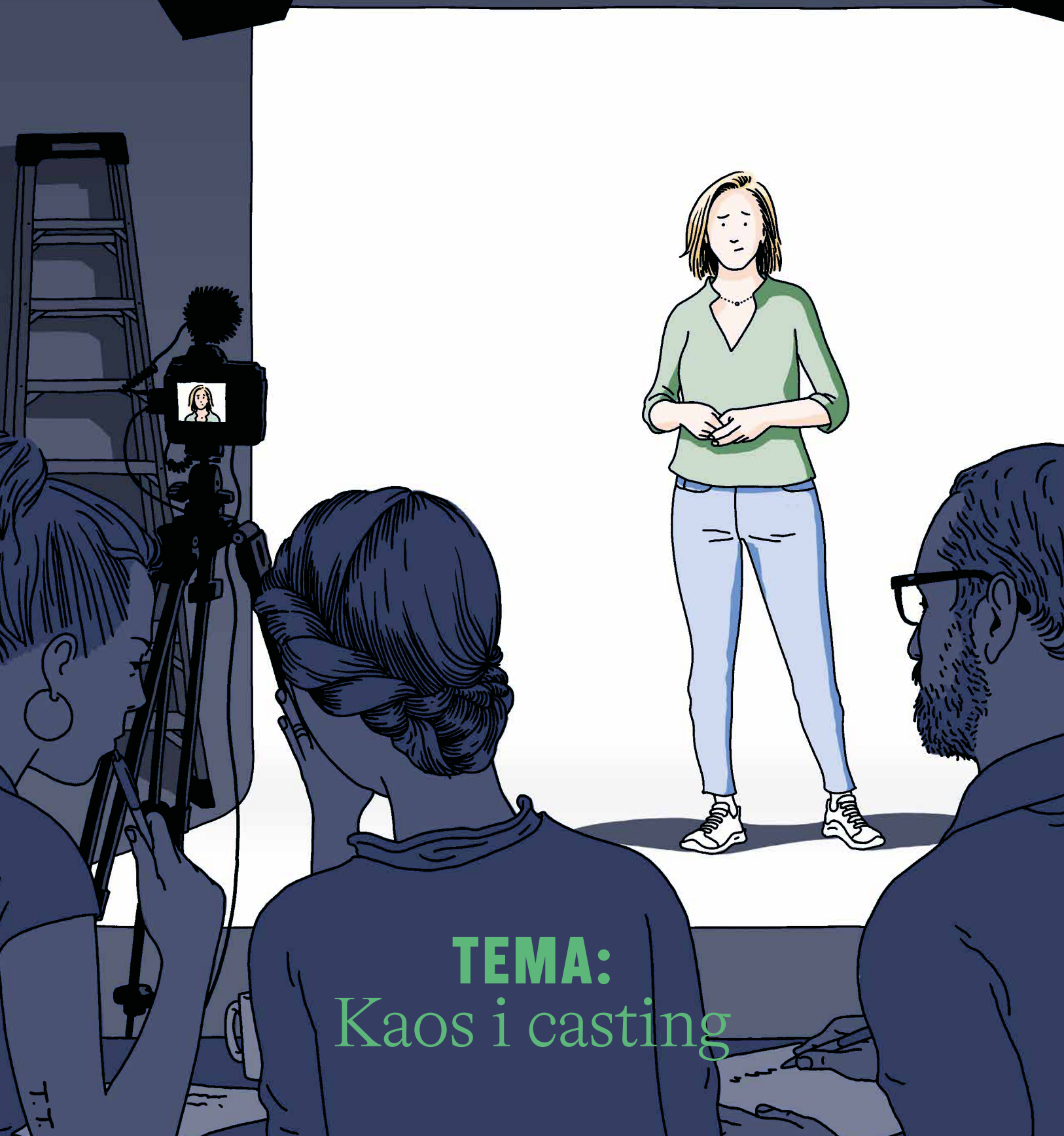

SCENELIV

#02 – 2023

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Kaos i casting

INDHOLD

- 4** #LABORATORIET
VICKI BERLIN VINDER NYT LAND
Hun har været i vælten i årevis som morsom kvinde på adskillige revy-scener og teatre. I Ruben Østlunds 'Triangle of Sadness' fik hun nye udfordringer, og det har hun også fået som Nikita Krustjov i 'Stalins død' på Nørrebro Teater.
- 6-15** TEMA: KAOS I CASTING
- 6** **TEMPERATUR PÅ CASTINGVERDENEN**
Caster Rie Hedegaard og jurist i Dansk Skuespillerforbund, Morten Lisby, diskuterer tingenes tilstand, når det gælder casting af skuespillere til film og tv-serier. Af og til kan det godt være 'det vilde vesten' derude.
- 9** **GODE RÅD FRA CASTER OG SKUESPILLERE**
Længt fra alle skuespillere har lyst til at diskutere casting offentligt. Af frygt for enten at ligne en blæremås eller se forsmået ud. Men Thure Lindhardt, Henrik Birch og Sidsel Siem Koch tør gøre forsøget sammen med caster Tanja Grunwald.
- 12** **SÅDAN STRESSER DU IKKE**
Michael Kostroff er en amerikansk skuespiller, hvis ansigt man kender, hvis man har set mange tv-serier de seneste par årtier. For eksempel er han med i 'The Wire' som gangsteradvokat. Han har også skrevet en morsom og brugbar bog om erfaringer fra castings. Titlen er 'Audition Psych 101'. Få en forsmag her.
- 14** **FØRSTE DEL AF GUIDE TIL FREELANCERE**
Kristine Høeg vil i dette og de kommende to numre af Sceneliv komme med tips og tricks til livet som freelancer. I dette nummer handler det om 'Skat og årsopgørelse' og sidenhen kommer vi til 'Pension og forsikringer' og 'Netværk og mental styrke'. Klip ud og gem – eller gem slet og ret.
- 16** **KLASSIKEREN**
PUCCINIS MANON LESCAUT
Fotos i årets serie med operastills er tilvejebragt af Det Kongelige Teater, og i dette nummer er vi kommet til Giacomo Puccinis 'Manon Lescaut'. Versionen fra sæsonen 1967/68 med Lone Koppel i hovedrollen.
- 18** **I SKUESPILLETS TJENESTE: ERIK HOLMEY**
I en ny interviewserie om skuespillere med et langt levet liv i branchen, er vi kommet til Erik Holmey. Han har nydt godt af sit skarptskårne ansigt og evnen til at bevæge sig på teater-scenen. Siden blev det blandt andet til film med Arnold Schwarzenegger. Lærke Posselt har taget portrætfoto i sort/hvid.
- 22** **SKUESPILLER OG SOLDAT**
Yakov Hurin er normalt skuespiller, men efter Rusland invaderede Ukraine, er han blevet soldat. Vi er med ham på slagmarken og hører blandt andet hvordan han mener, at de hårrejsende og intense følelser han kommer igennem i krigen, måske kan gøre ham til en bedre skuespiller.
- 26** **TEATER I STUEN**
Peter Aude var ved at få kuller, da andre fik corona. Derfor besluttede han sig for at sætte et lille teaterstykke op i sin egen lejlighed. Han kalder teatret for Teater Magica, og stykket hedder 'Mordet på dronning Margrethe'.
- 29** **DSF STUDIO**
I den kommende tid kan man i DSF Studio blandt andre møde Lotte Svendsen, Naja Månsson, Ulrich Stærk og Per Scheel-Krüger.
- 31** **JENS ARENTZEN (1958-2022)**
Han døde relativt ung, Jens Arentzen, men han satte sig dybe spor som både skuespiller, underviser og tænker på sit felt. Det hele begyndte med en varm hånd på skulderen af Erik Balling i 'Matador'.

VORES KANALER

- Vores Facebookgruppe 'Medlem af Dansk Skuespillerforbund'. Gruppen er kun for medlemmer
- Vores Facebookside 'Dansk Skuespillerforbund'
- Vores Instagram-profil 'Dansk Skuespillerforbund'
- Vores hjemmeside: www.skuespillerforbundet.dk
- Vores hjemmeside til efteruddannelse og netværk: www.dsfstudio.dk

FØDSELSDAGE

- **Birgitte Prins** 3. maj 60 år
- **Bente Vist** 7. maj 60 år
- **Waage Sandø** 8. maj 80 år
- **Camilla Illeborg** 10. maj 50 år
- **Thomas Magnussen** 11. maj 50 år
- **Zlatko Buric** 13. maj 70 år
- **Christian Damsgaard** 14. maj 50 år
- **Rolf Søborg Hansen** 15. maj 60 år
- **Nikolaj Lie Kaas** 22. maj 50 år
- **Rasmus Munch** 25. maj 50 år
- **Lisbeth Knopper** 3. juni 60 år
- **Kirsten Norholt** 9. juni 70 år
- **Niels Hemmer Pihl** 10. juni 80 år
- **Peter Michaelsen** 12. juni 75 år
- **Karina Nus Pedersen** 17. juni 50 år
- **Birgitte Bruun** 18. juni 70 år
- **Anders Nyborg** 19. juni 60 år
- **Peter Belli** 19. juni 80 år
- **Lotte Bergstrøm** 20. juni 50 år
- **Jonas Schmidt** 20. juni 50 år
- **Kurt Ravig** 21. juni 80 år
- **Maria Rich** 25. juni 50 år
- **Carsten Bjørnlund** 28. juni 50 år
- **Thomas W. Gabrielsson** 29. juni 60 år

SCENELIV #2 – 2023

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.

Oplag: 2.900 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt

Dansk Skuespillerforbund
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk

Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder,
jr@skuespillerforbundet.dk

Illustration: Thomas Thorhauge

Grafisk design: Spine Studio
Tryk: KLS PurePrint

Debatindlæg og mindeord må maks. fylde 2800
anslag inkl. mellemrum

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b × h)
Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr.
Bagsiden (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr.
1/2 side (196 × 124) 5.500 kr.
1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr.
1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr.
Visitkort (95,5 × 60) 700 kr.
Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm –
400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker: Kontakt Jette Rydder
tlf. 33 24 22 00

Næste nr. af Sceneliv udkommer
26. juni 2023

TID TIL AT TALE – IKKE TIL TAVSHED

Af Benjamin Boe Rasmussen

Den seneste tid har vi set et opgør med en tidligere teaterdirektørs umoderne og uhensigtsmæssige ledelsesstil. Nogle af vores medlemmer har nemlig valgt at stå frem med deres oplevelser, og vi har siden modtaget flere vidnesbyrd fra medlemmer, der dog ønsker anonymitet.

Mange medlemmer blev hurtigt klandret for, at de ikke sagde fra i situationen. Det er en velkendt teflontaktik, der skal forskyde mistanken til kritikerne. Men at folk først står frem nu er ikke bevis for andet, end at vi i den grad har brug for et opgør med tavsheds-kulturen.

Og nej, jeg synes ikke, det er synd at en leder bliver konfronteret med en mange-årig usund ledelsesstil – det er synd for de ansatte, der skulle leve med den ledelse og så får anklager om opportuniste kastet i hovedet, når de endelig finder modet til at stå frem. For én ting er sikker: De risikerer mere, end de nogensinde kan vinde ved at træde frem.

Sagen har fået os til skærpe vores rolle som fagforbund og sikre, at vi bakker jer medlemmer op bedst muligt. Vi vil til enhver tid stå bag de af jer, der oplever grænseoverskridende adfærd, og vi slår ring om jer, hvis det er nødvendigt. For vi kender prisen for at stå frem – især på de sociale medier. Vi forsøger at være tydelige i vores opbakning, og vi står også klar med ekstern hjælp fra psykologer og/eller presserådgivere. Og er der noget, der kalder på en juridisk handling, har vi – som I nok ved – jurister, der hjælper medlemmerne. Alt det er bare noget af det, I betaler med jeres kontingent.

Ikke strafbart at være en dårlig chef
Men nogle gange har vi slet ikke mulighed for at give det, I medlemmer måske ønsker aller mest – nemlig at være en anklagende myndighed. Vi har ikke en organisatorisk ret til at udstikke over for ledere eller myndigheds personer, hvordan de skal opføre sig. Og det er ikke strafbart at være en dårlig chef. Balancegangen i den slags sager handler derfor om, hvad vi vil og kan opnå.

Det var eksempelvis det, vi vurderede, da den tidligere kulturminister skulle udpege en til at varetage uddelingen af midler direkte til medlemmerne – og i første gang valgte en, som flere af jer har oplevet som grænseoverskridende. Det valg ville betyde, at medlemmer direkte skulle søge penge hos en person, der havde krænket dem. For os som forbund var der ikke andet at gøre end at gå til ministeren. Det var ikke vores ønske, at det skulle være offentligt, men ministeriet mente, at vi som brancheorganisation skulle forklare grunden til vores indsigelse.

I forårets tilfælde handler det om en person, der ikke længere er del af branchen, og derfor ville formålet med at dele vidnesbyrd offentligt ikke være på linje med branchens opgør med grænseoverskridende adfærd. Efter #metoo og vores fælles indsats med arbejdsgiverne har vi nemlig fokuseret på at ændre fremtidens adfærd og arbejdsmiljø, så vi alle kan arbejde i trygge rammer. Og her er det vigtigt, at vi ikke udstiller dem, der har gjort noget forkert, men at vi bruger den nye viden til at slippe fri af tavsheds-kulturen. Undtagelsen er naturligvis, hvis der er blevet begået ulovligheder – så skal det håndteres via de rette instanser.

Og det er vigtigt for mig at sige, at hvis vedkommende på et senere tidspunkt er i spil til at blive chef for vores medlemmer, så står vi protestklar foran bestyrelsen eller ministeriet!

Det betyder ikke, at I skal holde op med stille jer frem og sige fra – tværtimod! Og I skal altid tage fat i os. Vi står klar, og vi lytter! Og I kan stole på, at det i fortæller, er fortroligt. Vi går ikke i pressen med jeres oplevelser, men bruger dem som løftestang for at forandre vilkårene for alle. Jeg håber, at I ved, at I altid kan kontakte os og være sikre på at få god rådgivning. Men også, at I har forståelse for, at god rådgivning kan se anderledes ud, end I ønskede. ●

SJOV, ALVOR – MAND, KVINDE

Vicki Berlin har de seneste 25 år været blandt landets mest benyttede revyskuespillere, men har længe drømt om også at få lov til at prøve kræfter med mere dramatiske roller. Det fik hun i rollen som Nikita Krustjov i 'Stalins død' på Nørrebro Teater. Vi tog med til prøverne.

Af Louise Kidde Sauntved

Scenen er stadig ved at bliver sat. Væggene er bare, men bagtæppet i rødt velour hænger i passende dramatiske folder. På scenen har de ni skuespillere i stykket 'Stalins død' travlt med at finde deres ståsted i en scene, der leder frem til Stalins begravelse. Helt bogstaveligt, for når man er så mange på scenen, er det sin sag at koordinere, hvem der står og går hvor, hvornår og ikke mindst hvorfor. Med korte mellemrum bliver prøven afbrudt af spørgsmål i stil med:

“Skal jeg gå den her vej eller herover?”

“Hvis *han* står der, er det så ikke bedre at *jeg* står her?”

“Jeg skal jo også lige kunne nå at komme herover, inden hun siger sin replik.”

“Jeg har været med i flere større produktioner, blandt andet 'Grease', men det her er den største produktion med så mange skuespillere på scenen på samme tid. Og det kan godt være lidt af et menneskepuslespil,” siger Vicki Berlin efter prøven.

“Alle skal jo have deres intentioner til at passe. Det er et pillarbejde og lidt af en prøvesluger. Men det er samtidig nødvendigt.”

Vicki Berlin spiller hovedrollen som Nikita Krustjov. Det betyder, at hun er med i stort set alle scener, og når der hele tiden bliver rykket rundt på positionerne, kan det godt være en udfordring at huske det hele.

“Først laver vi arrangementet oppe i prøvelokalet og så kommer vi ned på scenen, hvor det hele bliver ændret igen.

Derefter kommer koreografen ind over og laver et helt tredje arrangement. Til sidst kan jeg nærmest ikke huske mit eget navn eller hvilket et arrangement, vi er i gang med nu.”

Indre energi

Heldigvis har Vicki Berlin rigeligt at tage sig til i den ventetid, der opstår.

“Jeg har mine egne historier inde i hovedet. I denne her scene har jeg et formål, fordi det er min opgave at arrangere begravelsen. Så når jeg ikke lige er i fokus, har jeg et bagtæppe at rette på eller nogle blomster, jeg kan pille ved.”

På den måde er hun heldig.

“Det er hårdt at stå i længere tid uden noget at tage sig til. Man kan svømme helt hen i tankeflugt. Men jeg har givet Nikita Krustjov en indre energi, som jeg kan bruge. Der er hele tiden noget han skal have styr på eller en konspirationsteori. Det giver mig et liv, når jeg bare står og står. Det er sådan nogle værktøjer, man giver sig selv for at holde figuren i live.”

'Stalins død' er baseret på Armando Iannuccis film fra 2017, hvor alle roller spilles af mænd. I Nørrebro Teaters opsætning er halvdelen af de mandlige skuespillere skiftet ud med kvinder – der spiller mænd. For Vicki Berlin var det en sjov udfordring.

“Min revyfering kommer mig til gode, for der er jeg jo vant til at spille både mænd, kvinder og dyr. Så på den måde

føles det hverken underligt eller specielt anderledes for mig at spille mand. Det betyder bare, at jeg måske tænker lidt mere over måden, jeg går og står på, så det ikke bliver for feminint.”

Som forberedelse til rollen har hun set en del videoklip med den ægte Nikita Krustjov.

“Min Nikita Krustjov er ikke et portræt af den ægte person. Vi skaber heldigvis vores egne figurer, for jeg vil jo alligevel aldrig komme til at ligne en gammel, lidt tyk og skaldet mand! Det ville blive komisk på en ikke-hensigtsmæssig måde. Men jeg har brugt videoerne til at studere hans meget bastante kropssprog, hvor han blandt andet bruger sine arme til at understrege pointer. Det har været et sjovt ekstra værktøj at bruge.”

Råber for meget

Tilbage på scenen fortsætter prøven. Nikita Krustjov bliver forstyrret af Thomas Mørks Slimonov, der gerne vil vide, om bagtæppet skal være i nervøs eller almindelig velour.

“Nervøst? Ikke nervøs? Nervøs?” spørger han prøvende.

“Hvorfor fanden skulle jeg have en mening om det?” råber Vicki Berlin som svar. “Da du gemte dig i din mors garderobeskab og prøvede hendes kjoler, sloges jeg med tyskerne i Stalingrad! Vi spiste rotter til aftensmad. Rå. Vi kogte dem ikke engang.” Kort efter er den gal igen. Krustjov er ikke tilfreds med valget af en pige, der

skal komme med blomster til ceremonien. “Hvor fanden er pigen fra fotografiet? Er hele pointen med efterretningsvæsenet ikke, at I ved, hvor alle folk befinder sig hele tiden. Find hende så din fede kamelpik!”

Vicki Berlin er dog ikke helt tilfreds.

“Det er enormt svært at levere den replik, når jeg helt tiden pisker rundt. Måske kunne man lige tynde lidt ud i det? Det er meget stressende, at jeg samtidig også skal råbe et eller andet. Jeg synes jeg råber rigeligt nok i forvejen. Så måske skal man lige finde en balance?”

“Krustjov kan være lidt af en hidsig-prop, men jeg kan godt nogle gange føle, at han har for mange udbrud,” siger Vicki Berlin efterfølgende. “Der skal være balance i det. For hvis en spiller slår for meget på den samme tangent, mister det sin kraft, og det er synd. Så det er noget med at finde en balance. Hvor giver det mening, at han er hidsig og hvor giver det mening, at han er bestemt, og hvor giver det mening at dæmpe det?”

Tænk ud af boksen

I det hele tager er hun bevidst om ikke at gå ned ad en komisk tangent.

“Jeg spiller faktisk slet ikke på humoren, for det ville jeg føle var at gå på komedie og udlevere det Det sjove er måden, det er skrevet på, og situationerne og den der absurd voldsomme måde karaktererne jonglerer med folks liv, som var det

indkøbsvarer. Jeg betragter det faktisk som en dramatisk rolle. For selvom Nikita Krustjov klovner overfor Stalin, så er han ikke klovn generelt. Han gør det for at undgå at havne på Stalins dødsliste. Det er ren overlevelsesstrategi.”

Vicki Berlin nyder at spille en rolle med dramatisk dybde og håber der kommer mange flere i fremtiden.

“Det har jeg ønsket længe, men i Danmark er vi virkelig gode til at sætte folk i kasser, og det har været svært for mig at komme op af kassen som 'hende den sjove'. Men det er jo helt vildt begrænsende. Jeg ville ønske, at folk ville se sig lidt omkring og tænke lidt anderledes. Tage nogle chancer og kalde folk ind. Der kommer gode ting ud af det.”

Selv er hun dybt taknemmelig for, at svenske Ruben Östlund tog en chance med hende i filmen 'Triangle of Sadness', hvor hun også fik lov at spille på de dramatiske tangenter.

“Det betød alverden for mig at få den anerkendelse efter at være blevet fravalgt til den type roller i så mange år. At der var nogen, der sagde til mig som 45-årig: Du kan godt!” ●

Tilstande af banan-republik i den danske castingbranche

Af *Andreas Ebbesen Jensen*

Dansk Skuespillerforbunds etiske retningslinjer bliver ofte overtrådt, når skuespillere går til casting i Danmark. Sådan lyder kritikken af den danske casting-branche fra både DSF's jurist **Morten Lisby** og en række skuespillere. Desuden føler flere skuespillere, at det er svært overhovedet at komme til casting, fordi der i branchen fokuseres for entydigt på de 'store navne'. Skuespillerne tør ikke stå frem med direkte kritik af frygt for at lægge sig ud med casterne. Hvis det er tilfældet, så er det et stort problem, mener **Rie Hedegaard**. Hun har castet skuespillere til nogle af de største film og tv-serier de seneste 40 år. "Hvis vores indflydelse flytter sig til at være en magt-faktor, har vi fejlet i forhold til at udøve vores profession. Vi må lytte og lære, hvis skuespillere udtrykker ængstelse. Castingrummet skal være et tillidsfuldt rum," siger hun.

Opgøret mod grænseoverskridende adfærd og manglende diversitet raser i tv- og filmbranchen i disse år. Initiativet 'Kunst uden krænkelser' arbejder for at forbedre dårligt psykisk arbejdsmiljø og grænseoverskridende adfærd i film-, tv- og teaterbranchen. Og 'Et større billede' kæmper aktivt for at gøre op med den manglende diversitet både foran og bag kameraet.

"Vi inviterer branchen til at gribe bolden og fortsætte samtalen, så vi i fællesskab finder konstruktive løsninger og veje til at skabe bedre film og kunst," lød det fra initiativtagerne bag 'Et større billede', der tæller 40 skuespillere.

Skal man tro nogle af de vigtigste aktører i branchen er bolden ikke blot blevet grebet. Den er også lagt til rette på straffesparkspletten, klar til at blive banket i mål.

I 2021 gik 13 organisationer i film-, tv- og teaterbranchen sammen om at udforme en handleguide, der skal "sætte gang i en kulturforandring for et bedre arbejdsmiljø." Paraplyorganisationen hedder 'Stregen i sandet' og tæller blandt andet fagforeningerne Dansk Skuespillerforbund, Producentforeningen, Danske Filminstruktører og Dansk Teater.

Etiske retningslinjer bliver ikke altid overholdt

En vigtig gren på det træ, der udgør magtstrukturen i den danske film-, tv- og teaterbranche, glimrer dog ved sit fravær: castingbranchen. Og det er der en åbenlys årsag til.

"Der eksisterer ikke en faggruppe for castere i Danmark. Det betyder, at der er meget vide rammer for, hvem der caster skuespillere – og hvordan castingen foregår. Og for en skuespiller er det noget af en jungle at navigere rundt i," siger Rie Hedegaard. Hun har arbejdet professionelt som caster i den danske filmbranche siden 1984 og har i knap 40 år fundet skuespillere til nogle af dansk films største succeser.

I 2019 blev hun som den eneste caster i Danmark optaget som caster i The Academy of Motion Picture, Arts and science, Oscar Akademiet. Rie Hedegaard er desuden medstifter af den

internationale brancheorganisation ICDA, International Casting Directors Association, som i dag tæller mindst 40 lande.

Rie Hedegaard hilser med egne ord alle, der har lyst til at arbejde med casting herhjemme, velkommen. Der er dog en række etiske retningslinjer, som skal overholdes, når man som caster arbejder med skuespillere, der er medlemmer af Dansk Skuespillerforbund – retningslinjer, som Rie Hedegaard selv har været med til at udforme sammen med Dansk Skuespillerforbund. De lyder blandt andet:

"De deltagende skal have adgang til at forhandle løn og rettigheder direkte med producenten. Herudover må casteren ikke presse de deltagende til at underskrive en kontrakt eller anden aftale uden denne har haft mulighed for at drøfte indholdet med dennes faglige organisation."

"For en skuespiller kan en castingproces i værste tilfælde føles som at træde ind i Det Vilde Vesten, hvor man indimellem skal have skudsikker vest på. Det skal være trygt at gå til casting på en rolle, og hvis de etiske retningslinjer ikke bliver overholdt, kan det i værste tilfælde resultere i grænseoverskridende adfærd," siger hun.

Det drejer sig ofte om den udbredte praksis særligt i reklamebranchen, at skuespillere bliver afkrævet at underskrive kontrakter på roller – de såkaldte 'præ-kontrakter' – for overhovedet at komme til betragtning til en rolle. Det hænder også, at Rie Hedegaard får henvendelser fra skuespillere, der har oplevet grænseoverskridende adfærd i form af chikane, seksuelle krænkelser og diskrimination.

"Hvis vores indflydelse som castere flytter sig til at være en magtfaktor, har vi fejlet i forhold til at udøve vores profession. Vi må lytte og lære, hvis skuespillere udtrykker ængstelse. Casting-rummet skal være et tillidsfuldt rum," siger hun.

Castere som forlænget arm

Skuespillernes angst for at tale højt om dårlige oplevelser under casting, er heller ikke ukendt hos Dansk Skuespillerforbund.

Morten Lisby, der er jurist i Dansk Skuespillerforbund, fortæller, at forbundet løbende får henvendelser fra skuespillere, som er utilfredse med castere eller casting-processen i det hele taget. Ofte er det dog vanskeligt for forbundet at gå videre med kritikken, fordi skuespillerne frygter, at den pågældende caster kan regne ud, hvor kritikken kommer fra – og så nægter at hive skuespilleren ind til kommende castings.

"Det er selvfølgelig et stort problem, hvis skuespillerne frygter at blive blacklistet af casterne, når de stiller kritiske spørgsmål," siger han.

"Vi inviterer branchen til at gribe bolden og fortsætte samtalen, så vi i fællesskab finder konstruktive løsninger og veje til at skabe bedre film og kunst"

Rie Hedegaard.
Foto: Anna Pettersson Kristensen

Morten Lisby slår fast, at forbundet ikke modtager henvendelser om grænseoverskridende adfærd i form af verbale overfald eller seksuelle krænkelser under castings.

Langt de fleste henvendelser til Dansk Skuespillerforbund drejer sig om de såkaldte præ-kontrakter, hvor casterne kræver underskrifter på løn og optioner for en given rolle allerede før castingen overhovedet finder sted.

"Her agerer casteren en slags forlænget arm for producenten, der ønsker at sikre sig, at de skuespillere, der kommer til casting, takker ja til en fast pris for det kommende arbejde. Og det er et problem. Casteren skal ikke være en sluse ind til arbejde, men derimod indtage rollen som neutral samarbejdspartner," siger han.

En stor del af ansvaret for at komme disse kontrakter til livs hviler dog også på producenterne, slår Morten Lisby fast:

"Det er jo producenten, som beder casterne finde en skuespiller, der vil takke ja til rollen under nogle helt specifikke vilkår. Men det er stadig casterens ansvar at sige fra over for at påtage sig den rolle," siger han.

"Casting føles som en lukket fest"

Et er de problemer, der kan forekomme, når man som skuespiller får muligheden for at presse sig gennem nåleøjet til en casting og lande en rolle. Noget andet er kampen for overhovedet at komme i betragtning til en rolle.

Problemet med manglende diversitet på plakaten i form af skuespillere med anden etnisk baggrund eller fysiske handicap bliver der som nævnt allerede aktivt gjort noget for at løse. Men

“Hvis vores indflydelse som castere flytter sig til at være en magt-faktor, har vi fejlet i forhold til at udøve vores profession. Vi må lytte og lære, hvis skuespillere udtrykker ængstelse. Casting-rummet skal være et tillidsfuldt rum”

som en skuespiller, der ønsker at være anonym, formulerer det, så har branchen også et problem med at give nye ansigter chancen foran kameraet.

“Lige nu har vi en debat i branchen, der handler om manglende diversitet i forhold til hudfarve, og det er virkelig godt og enormt vigtigt. Jeg kunne dog også godt ønske mig, at vi tog den samme diskussion om manglende diversitet i talentmassen generelt set,” siger skuespilleren.

Det er efterhånden en gammel travet, at det er en lille kerne af højt profilerede skuespillere herhjemme, som sidder tungt på flæsket, når der skal uddeles hovedroller. I 2013 lavede Filmmagasinet Ekko en undersøgelse af samtlige hovedroller i danske voksen-spillefilm fra 2008-12. Her fremgik det, at tolv skuespillere sad på 40 procent af alle hovedroller, og otte skuespillere tegnede sig for næsten 70 procent af hovedrollerne i de mest populære film.

Dansk Skuespillerforbund har i forbindelse med artiklen her talt med flere skuespillere, der alle ytrer en lignende kritik – og de langer særligt ud efter casting-branchen.

“Casting-branchen er utrolig reaktionær,” lyder et hyppigt kritikpunkt. “Casterne mangler mod til at caste nye ansigter,” og “Casterne bruger ikke den nødvendige tid til aktivt at finde og pleje nye talenter,” lyder det fra andre af de adspurgte. En anden skuespiller siger slet og ret: “Casting i Danmark føles ofte som en lukket fest, man ikke engang får en invitation til.”

Ud af boksen

Skuespillerne, som vi har talt med, kommer fra alle lag i fødekæden, og det er vigtigt for dem at pointere, at deres kritik mod casting-branchen ikke skal ses som klynk.

“Det her handler ikke om, at vi sidder og tuder over, at vi ikke får nok roller. Vi ønsker grundlæggende at rejse en debat, som vi alt for længe synes er blevet overset,” lyder det fra en af de skuespillere, vi har talt med, mens andre mener varianter af dette.

Rie Hedegaard forstår til dels godt kritikken og bider særligt mærke i, at ingen af skuespillerne, som Dansk Skuespillerforbund har talt med, tør stå frem med navn:

“Det fortæller mig jo, at skuespillerne er bange for at tale højt om deres problemer, og sådan skal det jo ikke være. Vi inviterer dem og forventer et professionelt stykke arbejde udført, og derfor skal vi på vores side ditto være professionelle,” siger hun.

Det danske støttesystem er traditionelt set båret af, at man ofte er nødt til at have et par navne på rollelisten, som trækker publikum til truget. Heldigvis kommer der flere og flere undtagelser til, mener den erfarne caster.

“Jeg arbejder lige nu på en stor DR-søndagsserie, og her er der virkelig opbakning til at løfte blikket fra den sædvanlige pulje af skuespillere og gå efter nogle andre, mindre kendte ansigter,” siger hun.

Gennem sin lange karriere som caster har Rie Hedegaard gjort en stor dyd ud af at opdage nye talenter. Hun sidder i de danske teatre omkring tre gange om ugen i teatersæsonen og ser nye skuespillere udfolde deres talent på scenegulvet.

“At have fingeren på pulsen i forhold til at spotte nye talenter er en vigtig del af mit arbejde. Hvis det ikke var en del af min praksis, vil jeg føle mig som en bil på tre hjul,” siger hun.

Uopdaget talent findes dog i alle aldre, og der er mange skuespillere i Danmark, som aldrig rigtig har fået chancen.

“Som caster skal man turde have modet til at tænke ud af boksen og have integriteten til at gøre tingene på sin måde og tage chancer,” siger hun. Skuespillerne har dog også selv et ansvar for at komme i betragtning til en rolle, slår hun fast.

“Skuespillere skal, mere end nogensinde før, gøre en indsats for deres synlighed. Der er rift om rollerne, og du må være spilbar. Hvis ikke har vi ingen chance for at vide, at du er derude. Hvis du er spilbar og arbejder seriøst, så kan jeg også godt love, at jeg kigger på dig,” siger hun. ●

Sådan kommer du succesfuldt igennem casterens nåleøje

Af *Andreas Ebbesen Jensen*

Forbered dig til tænderne. Stå på din ret. Slip kontrollen. Og vis alle farverne på din palet. Sådan lyder de gode råd til en succesfuld casting fra skuespillerne Thure Lindhardt, Henrik Birch og Sidsel Siem Koch samt den erfarne caster Tanja Grunwald.

For et par år siden var Thure Lindhardt til casting på en stor tysk filmproduktion. Corona-pandemien rasede stadig på det tidspunkt, og den 48-årige skuespiller sad med maske på under den otte-timer lange togtur til Berlin. Han glædede sig til at komme frem til filmstudiet og forsøge at overbevise dem om, at han var den rette mand til jobbet.

Vanen tro havde den danske skuespiller forberedt sig godt til castingen. Han havde læst manuskriptet grundigt igennem og øvet replikkerne om og om igen. Mange års erfaring havde lært ham, at når man kun har ét skud i bøssen, gælder det om at indstille sigtekornet perfekt, inden man trykker på aftrækkeren.

Katastrofal casting

Den entusiasme og professionalisme, som Thure Lindhardt bragte med sig hele vejen fra Danmark, var dog øjensynligt intet sted at finde i det tyske casting-rum.

Et apatisk “hej” var det eneste casteren fik fremstammet, da den danske skuespiller trådte ind til castingen. Den kvindelige hovedrolle, som Thure Lindhardt skulle spille scenen sammen med, virkede endnu mere træt og ugidelig.

“Det var bare så trættende et rum at træde ind i. Ingen sagde noget som helst, og da jeg begyndte at spille, var der også død stille. Og det rev selvfølgelig fuldstændig tæppet væk under mig. Jeg kunne ikke huske mine replikker, og pludselig kunne jeg heller ikke tale ordentligt tysk længere. Det var en katastrofe,” husker Thure Lindhardt.

Mens skuespilleren fumlede sig igennem castingen, voksede frustrationen i ham.

“Jeg tænkte: det skal simpelthen være løgn. Jeg er ikke taget så langt for at stå og have det på den her måde,” siger han.

I stedet for at acceptere nederlaget, valgte Thure Lindhardt at adressere problemet.

“Er I meget trætte?” spurgte han. Det bekræftede både casteren og medspilleren noget tøvende, hvorefter Thure Lindhardt tog fat om nældens rod.

“Det kan man godt mærke. Jeg har rejst i otte timer for at være her, og jeg forstår godt, hvis I er trætte, men det meget ubehageligt at stå i,” sagde han.

“Og så vågnede de op! Det var som om hele rummet vendte sig,” fortæller Thure Lindhardt. “Pludselig spillede jeg røven ud af buksene, og nu var det min medspiller, der ikke kunne huske sine replikker,” siger han.

Efter scenen fortalte den kvindelige hovedrolleindehaver, at hun havde sovet dårligt, fordi hendes barn havde grædt hele natten. “Det afmonterede hele situationen, men det skete jo kun fordi, jeg råbte højt om det,” siger han.

“Det er jo ikke en eksamen”

Thure Lindhardt fortæller anekdoten for at slå en vigtig pointe fast om casting: Man kan forberede sig nok så meget på en rolle, men hvis casting-rummet er til rotterne, kan man som skuespiller umuligt yde en top præstation.

“Der er jo ingen, som er interesseret i, at castingen skal blive en dårlig oplevelse. Jeg ved med sikkerhed, at castere, producenter og instruktører altid ønsker at tage skuespillerne alvorligt. Og hvis man som skuespiller oplever, at det ikke er tilfældet, så gør opmærksom på det. Det skylder du både dig selv og dem,” siger Thure Lindhardt.

Caster Tanja Grunwald fra Another Casting Company har siden årtusindeskiftet castet skuespillere til over 80 forskellige film- og tv-produktioner i både ind- og udland. Og hun er enig i Thure Lindhardts pointe.

“Hvis rummet til castingen ikke er behageligt, skal man italesætte det. Men det går også den anden vej. Har skuespilleren ikke forberedt sig ordentligt, bliver oplevelsen også dårlig. Så gør dit hjemmearbejde og råb højt, hvis du ikke føler dig tilpas undervejs. Det er jo ikke en eksamen, men et ligeværdigt samarbejde,” siger hun.

Den holdning deler skuespiller Henrik Birch også. Han har spillet et hav af roller, men er måske mest kendt for sin præstation i filmen ‘Klumpfisken’ fra 2014, der indbragte ham både en Robert og en Bodil for bedste mandlige hovedrolle.

“Du skal ikke tænke så meget på, hvad casterne vil se, men i stedet vise dem, hvad du selv kan bringe til bordet. Det handler i høj grad om at turde slippe styringen og give sit eget unikke bud på rollen. Og det kræver et godt arbejdsrum og en god caster at nå derhen,” siger han.

Et af de største problemer, Tanja Grunwald støder på i sit arbejde som caster, er netop skuespillere, som har låst sig for meget fast på én retning i deres spil. Nogle gange er skuespillerne simpelthen en postgang for langt fremme i processen.

“Vi står aldrig med et endeligt facit på en rolle til en casting. Tværtimod vil vi gerne se en bred palet af præstationer. Så mit bedste råd er at bruge rummet og teksten til at vise så mange nuancer og farver i skuespillet som muligt. De skuespillere,

som er musikalske i deres spil og formår at tage en scene i forskellige retninger fra take til take, er typisk også dem med størst succes,” siger hun.

Øver replikker under tandbørstningen

En af de skuespillere, der har haft succes under en casting med Tanja Grunwald, er Sidsel Siem Koch. Efter en lang castingproces på mere end et halvt år landede hun rollen som Louise i den ubehagelige gyserserier ‘Speak No Evil’ fra 2022.

Både Tanja Grunwald og instruktøren Christian Tafdrup kæmpede for at få den forholdsvis ukendte Sidsel Siem Koch til at stå øverst på plakaten sammen med Morten Burian, der spiller hendes ægte-mand i filmen.

“Det var en luksus-casting,” siger Sidsel Siem Koch. “Jeg var til fire forskellige castings og fik derfor utrolig meget tid og rum til at arbejde intenst med rollen. Undervejs var jeg hele tiden i dialog med Christian Tafdrup om rollen, og det var helt fantastisk, at instruktøren var så meget ind over processen,” fortæller hun.

Sidsel Siem Koch er gået til casting siden hun var 16 år gammel og har kun gode erfaringer med det. Hvis det er en rolle, hun virkelig brænder for, er hun nervøs, men sådan skal det også være, slår hun fast.

“Det er meget vigtigt at acceptere, at man har nerver på. For hvis man begynder

Sidsel Siem Koch.
Foto: Emilia Therese

at modarbejde dem, så går det galt,” siger Sidsel Siem Koch.

Vigtigst af alt, skal man dog gøre sit forarbejde grundigt, hvis man vil gøre sig forhåbninger om at komme igennem casterens nåleøje.

“Forberedelse er alfa omega, når man går til casting. Jeg øver mine replikker mega meget, så de sidder fuldstændig på ryggen. Jeg optager dem på telefonen, så jeg kan høre dem, når jeg går en tur. Og så skriver jeg dem op på badeværelsesspejlet, så jeg kan terpe dem, når jeg børster tænder. Replikkerne skal hele tiden være i min bevidsthed,” forklarer Sidsel Siem Koch. Til sidst i forberedelsesprocessen øver Sidsel Siem Koch scenen sammen med en kollega.

“Jo mere hjælp, jeg får, jo bedre bliver resultatet også. Jeg forsøger altid at arbejde sammen med personer, der er dygtigere end mig selv, for så løfter de mit niveau,” siger hun.

Når dagen for castingen endelig oprinder, skal man dog være i stand til at slippe al forberedelse og gå til opgaven som det stykke arbejde, det jo er.

“Hvis man er låst fast på en bestemt præstation, så er man heller ikke 100 procent til stede i rummet, og så misser man alle de fede muligheder, der kun kan

dukke op, når tingene ikke er planlagt. Man skal turde satse på, at de her muligheder kommer – så kan al forberedelsen ligge som fundament og støtte én,” siger hun.

Self tapes kan skabe nye navne

Det er dog ikke kun en god kollega, som kan hjælpe skuespilleren med at løfte niveauet til en casting. Sidsel Siem Koch filmer ofte sig selv, når hun spiller prøvescenerne igennem for at analysere, om mimikken og kropssproget sidder lige i skabet. Det samme gør Thure Lindhardt, og det giver en ekstra dimension til casting-forberedelserne.

“Når man filmer sig selv, bliver man tvunget til at vurdere sin egen præstation med objektive og professionelle øjne, og det kan være enormt lærerigt,” siger han og tilføjer: “Men det kræver en enorm uforfængelighed. Hvis du tænker for meget over, hvordan du ser ud, så har du tabt.”

Generelt er det en rigtig god ide for skuespillerne at blive gode venner med kameraet, hvis de vil gøre sig bemærket hos casterne. Hjemmelavede castingbånd – de såkaldte self tapes – hvor skuespillerne filmer sig selv i en rolle i privaten og sender videoen direkte ind til casterne, vinder stadig større indpas i branchen.

Self tapes blomstrede for alvor op under corona-nedlukningen og er blevet et vigtigt redskab i skuespillerens værktøjskasse.

“Self taping er kommet for at blive. Derfor kan det også godt betale sig som skuespiller at sætte sig ind i, hvordan man laver et godt self tape. Nogle gange er det jo lige præcis dét førstehåndsindtryk, som gør forskellen og resulterer i, at man efterfølgende bliver kaldt ind til en fysisk casting,” siger Tanja Grunwald.

Thure Lindhardt har haft held med at give castere et godt førstehåndsindtryk via sine self tapes og har landet flere roller den vej – omend skuespilleren ikke lægger skjul på, at det også hjælper, at han er et etableret navn.

Self tapes giver dog også mere ukendte skuespillere muligheden for at kaste et større net ud og komme i betragtning hos castere, som måske ikke har dem på radaren, fortæller Tanja Grunwald. Og det er der brug for, for med indtoget af streaming-tjenesterne i Danmark, er der flere jobs i film- og tv-branchen end nogensinde før.

“Inden rettighedsaftalen fik streaming-tjenesterne til at trække sig ud af Norden, sad vi alle sammen med en følelse af, at en guldåre havde åbnet sig. Nu ser det heldigvis ud til, at de fleste streaming-tjenester starter op igen, og det giver os mulighed for at brande langt flere nye skuespillere,” siger hun. ●

Thure Lindhardt.
Foto: Christian Krog

NOGLE GANGE ER DET BARE EN AF DE ANDRES TUR

Michael Kostroff er en dygtig amerikansk skuespiller. Han har excelleret i adskillige biroller gennem tiderne – typisk i tv-serier. Og så er han blevet en eftertragtet lærer i det at gå til casting. Erfaringerne fra sit kursus 'Audition Psych 101' har han samlet i en bog med samme titel, hvor han forsøger at se positivt på det nødvendige onde, casting er. En lettere buddhistisk tilgang – uden at være lalleglad – kan anbefales.

Efter at være gået til casting i årevis, hvor han havde haft det dårligt og været nervøs, satte Michael Kostroff sig for at forsøge at vende skuden. En af bogens hovedkonklusioner er, at han selv og kollegerne bruger for meget tid på at spekulere over alt det, man ikke selv kan gøre noget ved. For eksempel usikkerheden, nerverne, spekulationer omkring castingprocessen og alskens andre tendenser til at overanalysere hele situationen.

"Alt ved min fremtoning var en stor undskyldning. Jeg var så ængstelig, at jeg næsten ikke kunne fokusere. Jeg gav indtryk af at være alt for overvældet, i elendigt humør og nærmest terroriseret, og jeg blev kun sjældent udvalgt til rollen," skriver Michael Kostroff i sin bog.

I venteværelset

Det skulle være løgn, og fra da af definerede Kostroff sig som det han kalder 'negativt positiv'. Man skal på den ene side ikke være defeatistisk eller mene man er fordømt – ligger man i den grøft, er det tid til at søge hjælp hos en psykolog. Men det hjælper heller ikke mentalt at forsøge at manipulere sig selv et for positivt sted hen, hvor man får en overtro i retning af, at man helt sikkert vil få rollen.

I stedet går han nu mere realistisk til casting med en viden om, at oddsene for at få rollen er dårlige. Det er de helt beviseligt, fordi der altid er mange til casting – men hvorfor ikke samtidig være glad fort at få muligheden? Som han skriver:

"Tænk på, at vi skuespillere er privilegerede. Vi får muligheden for at spille en lille bid af en god rolle. Og så på en helt almindelig tirsdag aften! Det var jo det, du oprindeligt ville – spille skuespil – og nu får du lov. Lad målet være selve din casting og fokuser på glæden ved det ene øjeblik."

Kostroff fokuserer især på at undgå stress og nervøsitet omkring casting. For eksempel har han flere gode råd til, hvordan man ikke stresser for meget i køen til den casting, der nærmest per naturlov altid er forsinket. "You don't need the pressure," som han også skriver:

- Lad være med at læse mere på replikkerne og rollen i sidste øjeblik. Det har aldrig hjulpet nogen som helst, og det gør dig bare mere nervøs.
- Hvis seancen alligevel er forsinket – så gå en tur – få noget luft og kom lidt mindre anspændt og nervøs tilbage i køen.
- Undgå at tale med det Kostroff kalder 'energi-sugerne', der forstyrrer din koncentration. De let bitre kolleger.
- Sid stille og læs en bog om noget helt andet. Det vil sende et ubevidst signal til din hjerne om, at du har styr på situationen.
- Bed for at det går alle de andre skuespillere til din casting godt. Spred god karma. Hvis du beder for dine egne chancer, bliver du bare mere nervøs.

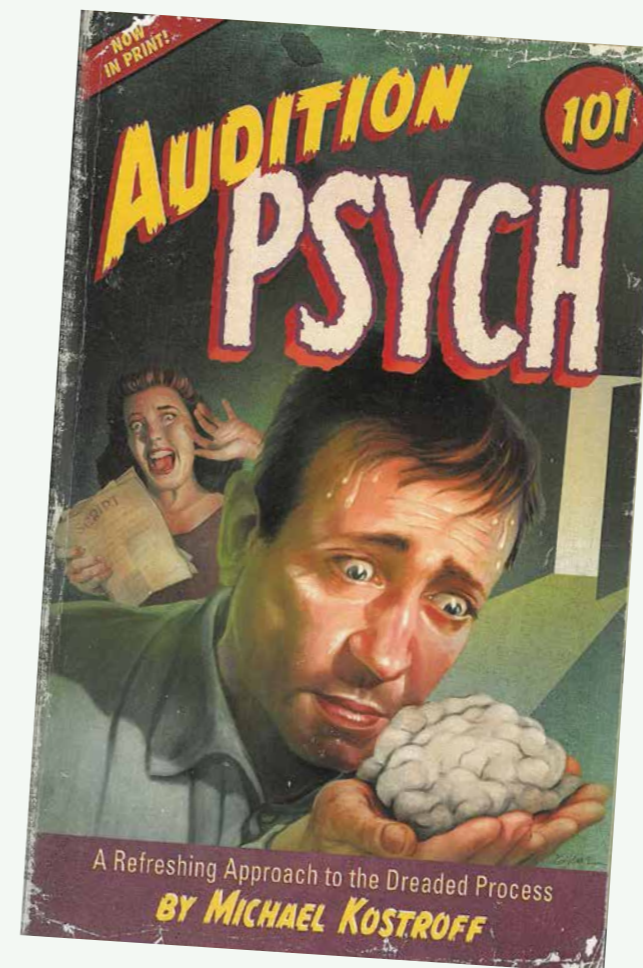
En tåre til Cyrano

Kostroff beder ofte om at huske på, hvor glad du er for dit fag: skuespiller. Engang så han 'Cyrano' og da stykket var færdigt og lyset blev tændt, observerede han en familie på fire foran ham. Familiens lille pige havde en tåre på kinden og familiens dreng var stærkt oprevet over, at Cyrano ikke ender sammen med Roxanne. "Han elskede hende jo så meget – det kan ikke være afslutningen!"

Det fik Kostroff til at elske sit fag endnu mere. Når han var en del af en stamme, der kunne få følelserne i kog på den måde.

Et af de mange varme og konstruktive steder i sin bog citerer Michael Kostroff en kvindelig castingdirektør ved navn Joy Todd. Hun har blandt andet castet til Sidney Lumets film som for eksempel 'The Verdict' (1982) og 'Network' (1976). Hun sagde engang:

"Nogle gange er det bare en af de andres tur."
Kan det mon nogle gange være så enkelt? ●

'Audition Psych 101' af Michael Kostroff.

“Tænk på, at vi skuespillere er privilegerede. Vi får muligheden for at spille en lille bid af en god rolle. Og så på en helt almindelig tirsdag aften! Det var jo det, du oprindeligt ville – spille skuespil – og nu får du lov. Lad målet være selve din casting og fokuser på glæden ved det ene øjeblik”

HVEM ER MICHAEL KOSTROFF?

Han er en amerikansk skuespiller på 61 år med omkring 100 roller bag sig. Blandt andet har han spillet forsvarsadvokaten Maurice Levy i tv-serien 'The Wire' (2002-2008) og Robert De Niros bror Barry Levinson i tv-filmen 'The Wizard of Lies' (2017), hvor De Niro spillede finanssvindleren Bernie Madoff. Læg dertil roller i tv-serier som 'Bosch', 'Vinyl' og 'Animal Kingdom' og 'Billions'.

Scenelivs guide til det gode freelanceliv: Hej skat! Få styr på de 'farlige' tal

Af Kristine Høeg

Nej, skat og årsopgørelser var ikke grunden til, at du valgte dit fag, men som freelancer er det en nødvendig del af dit arbejdsliv. Den gode nyhed er, at det ikke behøver at være så knudret, som det måske lyder. Her guider en revisor, der er specialiseret i at arbejde med kunstnere, dig til det nemmeste liv med penge.

Er du ofte i tvivl om, hvad du kan trække fra? Eller hvad du skal kigge efter, når du får din forskudsopgørelse? Ligger du søvnløs, fordi du frygter et torskegilde? Eller har du opgivet alt, der har med regnskaber og skat at gøre? Så kan det måske være en god ide at læse videre her, hvor revisor Lars Thomsen fra Velo Revision deler viden og guldkorn.

Lars er specialiseret i at hjælpe for eksempel skuespillere med skat og årsopgørelser, og derfor ved han, hvilke faldgruber du og dine kolleger oftest falder i, og hvor I risikerer at snyde jer selv.

"Når vi får nye kunstnerkunder ind, så kan det næsten altid betale sig for dem. Jeg laver den aftale med dem, at vi gennemgår de forrige tre år – det er dem, vi kan rette i – og hvis jeg kan få flere penge ned i kundens lommer, end mit arbejde koster, så gør vi det. Og ellers kigger vi fremad. For nogle ligger værdien i den økonomiske gevinst, for andre er det rigeligt med den tryghed, det giver, at der er nogen, der har styr på det for dem," fortæller Lars Thomsen.

Skal du vælge A- eller B-indkomst?

Er du honorarlønnet, skal du se på, om du har udgifter forbundet med opgaven. Har du det, kan det ofte bedst betale sig at vælge B-indkomst – fordi fradrag her er 38 pct. værd, mens de kun udgør 26 pct. på A-indkomst. Fradragstaksterne er højere,

fordi det er statens måde at 'kompensere' dig for den usikkerhed, der er forbundet med at være freelancer.

Det gælder for eksempel, når det vedrører kørsel. Bor du i København med job i Fredericia, hvor du skal køre til prøver og forestillinger, får du som B-lønnet 3,73 kr. pr. kørt kilometer, mens taksten på A-indkomst er markant lavere.

Derfor skal du ikke få cvr-nummer

Lars Thomsen oplever nogle gange, at kunder er blevet opfordret til af en manager at etablere virksomhed, men han råder som udgangspunkt til, at du lader være. Kunstnerisk arbejde er umiddelbart momsundtaget, så medmindre du primært underviser eller laver workshops, er det ikke en optimal løsning.

På rejse med jobbet

Mange DSF-medlemmer rejser med jobbet, hvor I har udgifter til overnatning og mad – og også her er det valget af A- eller B-indkomst, der gælder.

A-indkomst: Her bruger du 'rejsegodtgørelse' (der i gamle dage hed diæter). Det er en fast sats på 793 kr. i døgnet for logi (238 kr.) og kost (555 kr.). Dette gælder kun, hvis du selv betaler – får du overnatning stillet til rådighed, får du en nedsat takst, der blot dækker madudgifter.

B-indkomst: Her kan du ikke bruge rejsegodtgørelsen, men til gengæld kan du

Tre slags udgifter du kan trække fra

① Inspirationskilder

Her tænker Lars især på streamingtjenester og forestillinger. Han medgiver, at lige netop dette punkt kan være i en gråzone, men Skat har endnu ikke fast praksis med netop de her udgifter, og deres behandling af disse udgifter er stadig meget forskellig fra sag til sag. Så det handler om at kunne argumentere for, at udgifterne er med til at enten sikre, erhverve eller vedligeholde dine indtægter.

② Teknologi

Du kan også trække køb af telefon samt for eksempel telefoni og internet fra – det er nemlig nødvendigt, for at du kan udføre dit arbejde.

③ Kunst & kultur

Hver gang du bruger en krone, der lugter af kunst, så kan du formentlig trække den fra. Øv dig at tænke på den måde – din revisor kan altid hjælpe med at rydde ud i udgifterne, inden du indberetter.

trække alle dine udgifter fra – husk blot at gemme alle kvitteringerne.

Så meget skal du sætte fra til skat

Når du har B-indkomst, skal du selv sætte din skat til side. Lars råder på det kraftigste til, at du laver en særskilt konto, som du ikke hæver fra – så undgår du at stå med bundlinjen i postkassen, når nytårsklokkerne ringer.

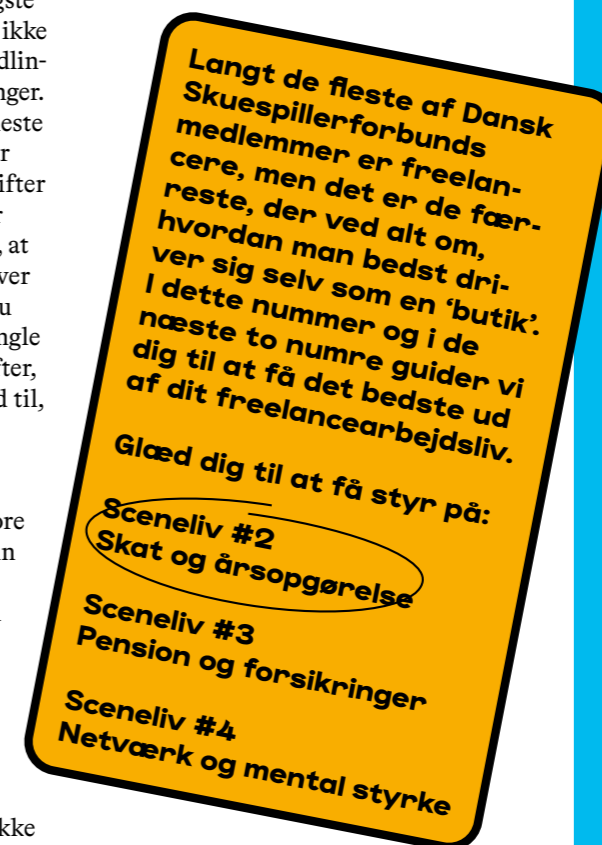
Som tommelfingerregel betaler de fleste omkring 38 pct. i skat, men fordi du har B-indkomst kan du jo trække flere udgifter fra – og det betyder ofte, at du reelt har en lavere skatteprocent. Lars anbefaler, at du sætter 30-40 pct. ind på kontoen, hver gang du får udbetalt honorar. Vælger du 40 pct., er du helt sikker på ikke at mangle penge til skat, men har du mange udgifter, kan du 'forhandle dig selv ned' i forhold til, hvor meget du skal sætte fra.

Hvis du arbejder i udlandet

Under et halvt år: Her er der ikke de store forskelle, men du skal selv indberette din indtægt til skat. Har du allerede betalt lokal skat i det land, du arbejdede i, skal du sørge for at gemme dokumentation for det og fortælle det til skat, så du får beløbet godtgjort – ellers bliver du dobbeltbeskattet.

Over et halvt år: Hvis du ikke er i Danmark mere end et bestemt antal dage i løbet af de seks måneder, og du ikke arbejder, mens du er hjemme, kan du bruge

det, der bliver kaldt for 'forskerordningen'. Her kan du nøjes med at betale lokalskat, som oftest er lavere end den danske skat. ●

Din skat er helt din egen

Din skat er meget sjældent som din kollegas – og derfor kan du ikke bare bruge kollegaråd 1:1. Her er tre personlige ting, der ændrer din årsopgørelse.

① Selv om I har samme fag, kan I arbejde meget forskelligt, og det har betydning for, hvad du kan trække fra.

② Har du optaget nyt lån, eller er renten steget på eksisterende lån, kan dit rentefradrag være større. Tjek at det er opdateret på forskudsopgørelsen, så du ikke pludselig mangler pengene i det daglige.

③ Har du lagt lån om til en lavere rente eller betalt et lån ud? Så kan du være på vej mod et skattesmæk, fordi du mister rentefradrag – igen er det en god ide, at du gennemgår forskudsopgørelsen, så dine renteudgifter er nogenlunde rigtige.

Her snyder du måske dig selv

① Du trækker ikke de ting, fra, som du reelt kan.

② Du glemmer, at legater og bevillinger til forestillinger eller rejser bliver beskattet – men også, at du kan trække udgifterne fra. Derfor risikerer du at få underskud, selv om du har fået støtte.

③ Du glemmer at bogføre udgifter til ekstern arbejdskraft, hvis I er en gruppe, der bliver aflønnet samlet, og det er dig, der får udbetalt pengene og fordeler dem til de andre.

Skattehjælp til kunstneriske sjæle

Lars Thomsen er stifter af Velo Revision og har 10 års erfaring med at hjælpe musikere, skuespillere og andre udøvende kunstnere med skat og årsopgørelse. Han forstår den verden, du arbejder i, og ved at freelancelivet ikke altid passer ned i en kasse

Se mere på velorevision.dk

KLASSIKEREN

MANON LESCAUT

I årets fotoserie af stillbilleder fra operaforestillinger på Det Kongelige Teater gennem tiderne, er vi nu kommet til Giacomo Puccinis 'Manon Lescaut'. Den version der blev opført på teatret i sæsonen 1967/68. Blandt seks mandlige operasangere på scenen – blandt andre Frans Lasson – ses Lone Koppel i hovedrollen som Manon Lescaut i operaen, der havde fire akter. Lone Koppel debuterede i 1961 – også i en opera af Puccini – nemlig som Musetta i 'La Bohème'. I ti år efter var hun tilknyttet operaen som sopran og fik mange roller på Kongens Nytorv. Blandt andre bemærkelsesværdige roller var den som Salome i Richard Strauss' opera 'Salome' i 1966. Hun kom tilbage til teatret i 1994. I mellemtiden var hun ansat nogle år ved operaen i Kiel og mellem 1973 og 1978 var hun knyttet til operaen i Sydney. Holger Boland havde oversat og Kjeld Noack og Niels Bjørn Hansen havde stået for koreografien på scenen.

I skuespillets tjeneste: Erik Holmey

“Ansigtet betyder meget for en skuespiller”

Af Jacob Wendt Jensen
Portrætfoto: Lærke Posselt

Erik Holmey kom sidelæns ind i skuespillerfaget. Med et skarpt skåret ansigt a la Jack Palance, man ikke sådan lige kan glemme. Om så det er for en lille men vigtig rolle i tv-serien ‘Matador’, en stribe fysiske teaterroller eller muskuløs medvirken i en stribe udenlandske film med Arnold Schwarzenegger, før den slags var hverdagskost for danske skuespillere.

Aret 2022 var et blinkende trafiklys af fejring for Erik Holmey. Han fyldte selv 80 år. Samtidig havde han dyrket karate i 60 år og været medlem af Frimurerlogen i 40 år. Og har samtidig været med i dusinvis af film og teaterstykker på sin vej.

“Som 14-årig stod jeg en dag på den villavej på Frederiksberg, hvor jeg boede, og kiggede op i himlen. Pludselig kom der en Caravelle flyvende. Jeg kan huske, at jeg tænkte, at der var tre ting, jeg drømte om. At sidde oppe i sådan et fly og hvis det ovenikøbet fløj til Amerika, ville det være helt fantastisk. Og det kunne også være sjovt at stå på en scene og bare få lov at svinge ét ord. Alle de tre ting gik siden i opfyldelse. Jeg har oplevet mere, end jeg nogensinde havde håbet på,” siger Erik Holmey.

Fantasier og drømme var der nok af som helt ung. Erik Holmey og vennen Robert gik til boksetræning og dansede rock ‘n’ roll i fritiden i slutningen af 1950’erne og begyndelsen af 1960’erne. De to kom også på stranden ude ved Bellevue, hvor de gerne bød på flik-flak og håndstand foran kiosken for at imponere pigerne. En koreograf opfordrede dem til at møde op i et dansestudie. Første gang kunne de ikke følge med pigerne, men de blev hængende og blev hurtigt bedre.

Ind ad døren med Ebba With

Som 25-årig gik Erik Holmey til optagelse på Statens Teaterskole, men fik at vide, han ikke kunne komme ind, fordi man skulle være under 25. Den regel er man siden gået bort fra. Holmey arbejdede i stedet som fotomodel i reklamer for tandpasta, piber og Birger Christensens-pelse og fandt

en skuespiller, der havde lavet sin egen skuespillerskole.

“Hun hed Ebba With og var tidligere rektor for Odense Teaterskole. Ebba arrangerede undervisning i sang og drama gennem tre år. Jeg havde Erling Schroeder som dramalærer. På det tidspunkt var et forhold til en meget smuk kvinde gået i stykker, og jeg var dybt ulykkelig. Til det sagde Schroeder: ‘Glimrende! Storartet! Det er lige dét, du behøver som skuespiller. Du skal kende sorgen og gråden og alt det, der følger med. Teatret er ikke bare skæg og ballade.”

Og Holmey kunne mærke, at han ville det dér med skuespil. Det var ikke nok at svinge med benene, så han betalte gladeligt mellem 150 og 200 kroner per undervisningsgang.

“Da jeg ikke havde gået på den ‘rigtige’ skole, følte jeg mig ikke altid lige så dygtig som mine nye kolleger, selv om jeg også havde øvet Shakespeare-tekster med Erling Schroeder. Det gav en stor ydmyghed over for skuespillerfaget.

Men så havde jeg en styrke fra karate, som jeg dyrkede intenst. Jeg var nordisk mester og havde været med til verdensmesterskaberne, og når du dyrker karate, er du vant til at tørre sveden af håndfladerne og sige: ‘Så er det nu.’ Det gælder om at komme til at tro på sig selv, og den tilgang tog jeg med ind i skuespillet.”

Ulykker på scenen

Efter dansetræningen i både klassisk dans og ballet kom Erik Holmey med i sin første forestilling, der var Preben Kaas’ opsætning af ‘Annie Get Your Gun’ på Falkonerteatret i 1967.

“Det var med store navne som Dirch Passer, Ulf Pilgaard og Lily Broberg. Og ti

Erik Holmey i udvalg

Født på Frederiksberg 25. februar 1942.
Har blandt meget andet været med i følgende:

Teater

- Emil fra Lønneberg (2002)
- Gøgereden (1991)
- Skatteøen (1989)
- Kiss Me Kate (1986)
- Som man behager (1973)

Film og tv

- I Kina spiser de hunde (1999)
- Nattens engel (1998)
- Gøngehøvdingen (1992)
- Conan barbaren (1982)
- Matador (1978-1982)

Erik Holmey og Donald Sutherland under indspilningerne af ‘Oviri’.
Foto: Privat

piger og ti drenge som dansere og et kor på tyve stykker. Her oplevede jeg for første – men langt fra sidste – gang en ulykke på teaterscenen. Jeg var oppe i garderoben, da jeg hørte et brag. Og dernæst hører vi alle sammen et skrig. Vi tænkte, at nogen lavede skæg, men Preben Kaas var altså faldet i orkestergraven lige efter forestillingen, hvor der var et sted mellem to og tre meter ned. Han brækkede to-tre ryghvirvler. Kulisserne var store og tunge, og over orkestergraven havde man lavet sådan en slags plankesti, hvor alle mulige dyr skulle gå parade. Sikkerheden var ikke i orden,” husker Erik Holmey.

Senere på Gladsaxe Teater var det ved at gå galt for Holmey selv.

“Regissøren skulle give stikord for at slå en gangbro ned. Sammen med en kollega var jeg på vej hen over broen, da regissøren slog den ned. Min medspiller hang faretruende med sine hænder på broen, og jeg smadrede min krop direkte ned i en trappe. Nogle gange stod vi tre-fire skuespillere på halvanden kvadratmeter højt oppe på en platform, hvor der var helt åbent. Et forkert trin i mørke, og man var røget ned og havde slået sig ihjel. Man er heldigvis mere opmærksom på den slags i dag.”

Disciplin fra karate

Ved hjælp af hårdt arbejde og en jernvilje lærte Erik Holmey stille og roligt faget.

“Det var fint, at jeg kunne danse, men jeg skulle også kunne sige noget og forstå konceptet med, hvad en skuespiller skal kunne. Og det er jo ikke bare at stå på en scene. Det handler om, hvad der ligger mellem replikkerne. Tre år efter jeg var kommet i gang med teatret, kontaktede jeg John Price og aflagde prøve for ham. Han

sørgede derefter for, at jeg kom ind på Det Kongelige Teater i 1969 og jeg var der et par år,” siger Erik Holmey.

Lige så snart Holmey havde været på Det Kongelige, var der ikke problemer med at få roller i stykker på andre teatre. Igen brugte han noget af disciplinen fra karateverdenen, hvor han gennem tiderne fik det sorte bælte og blandt andet blev nordisk mester.

“Karate er disciplin og styrke og sportsgrenen giver dig ro og en tro på, at det, du gør, er rigtigt. Og så er der en masse teknik, ligesom der også er i skuespilkunsten. Man dyrker ordene, fysikken og det mentale i begge verdner.”

Død 19 gange i samme film

I 1976 var Arnold Schwarzenegger i Danmark for at gøre reklame for sin medvirken i Bob Rafelsons film ‘Stay Hungry’. Dengang var den kommende actionstjerne kun lige knap nok skuespiller. Han var mere bodybuilder, men allerede en mand med et betragteligt drive.

“Sven-Ole Thorsen og jeg var begge bodybuildere og bedste venner. ‘Du er mere sammen med mig, end du er sammen med din kone,’ sagde jeg. ‘Ja, for fanden, vi har det jo sjovt, ikke?’ lød det fra Thorsen. Vi lavede et seminar med Schwarzenegger og viste ham rundt i byen bagefter. En af forlystelserne var de danske piger, som han var vild med. Siden inviterede han på skiferie i Schweiz, og da han fik sin første hovedrolle i ‘Conan barbaren’, endte vi med at være en håndfuld store stærke mænd, der blev inviteret til Spanien for at være med som statistier.”

Holmey var med til danmarksmesterskaberne i bodybuilding et par gange, og selv om han ikke var i sværvægtsklassen

som Sven-Ole Thorsen, kunne de to godt ligne sværdkæmpende vikinger.

“I en af de første scener i ‘Conan’ var vi på et bjerg med slaver, hvor Thulsa Doom, spillet af James Earl Jones, regerede. Vi var seks mænd, der skulle slæbe en gryde med grøn væske, kranier og knogler. Instruktøren John Milius var ikke tilfreds. ‘Se dem dernede! Det er kraftedeme ikke til at holde ud. Ham der til højre er den eneste, der går som en forpulet slave. Alle de andre ligner lort!’ Der sprang Schwarzenegger ind og fortalte, at jeg var en god ven og uddannet skuespiller. ‘Ham skal vi bruge noget mere,’ brølede Milius, og siden blev jeg brugt i stribevis af scener i mange forskellige forklædninger. Jeg har talt op, at jeg dør hele 19 gange i filmen på drabeligste vis.”

Kirsebær med de store

Sven-Ole Thorsen og Erik Holmey blev nærmest en slags bodyguards for Schwarzenegger, og de tre formede med Milius et firkløver på filmen, der blev Schwarzeneggers gennembrud. Siden var Holmey også med i ‘Conan the Destroyer’ og ‘Red Sonja’, hvor Brigittte Nielsen spillede hovedrolle.

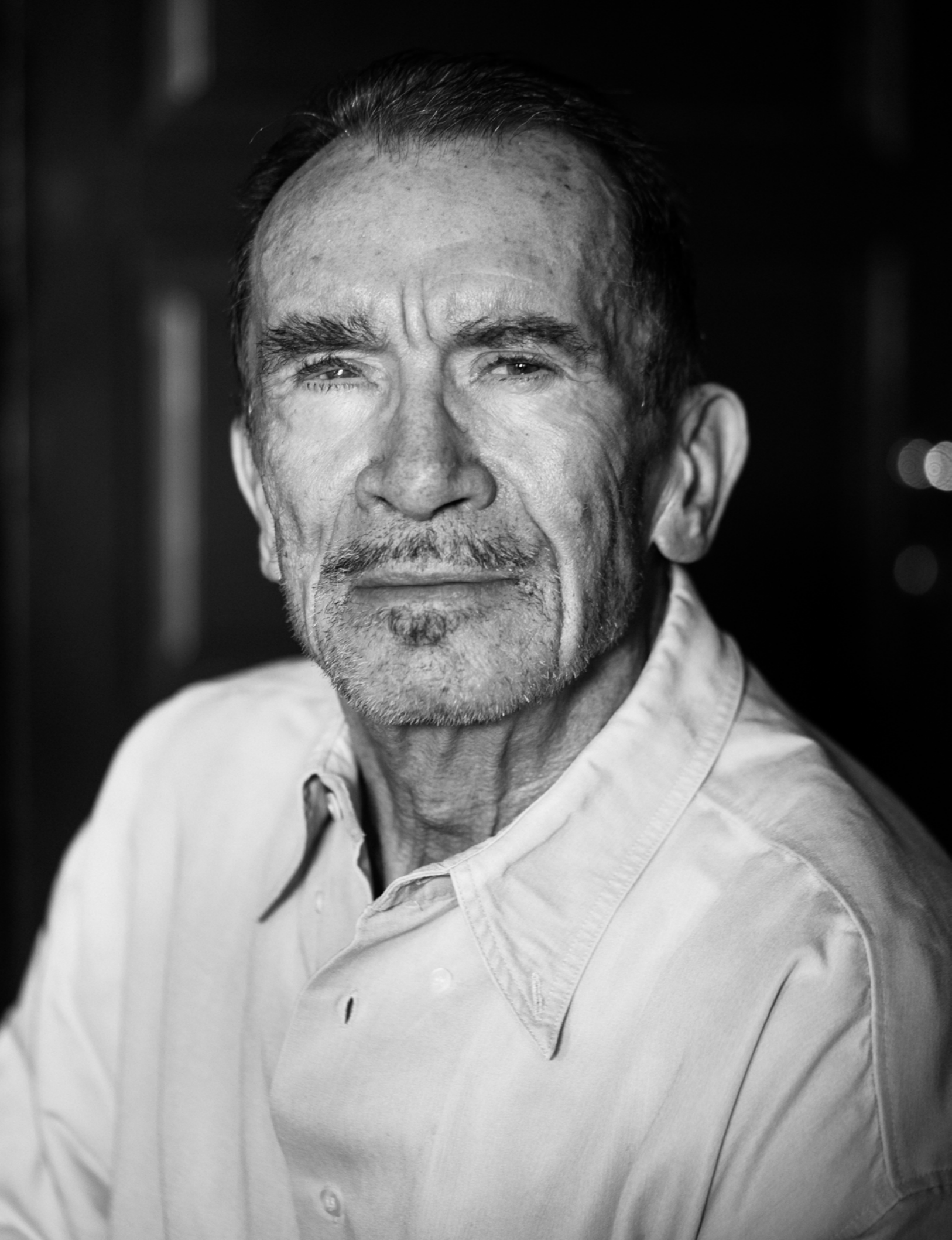
“Vi havde det bare pissesjovt sammen. Arnold var fantastisk. Han kunne virke naiv, men er i virkeligheden meget klog. Han vidste noget om mange forskellige ting, for eksempel om ejendomshandel, og så var der en helt utrolig gang i ham. Vi blev pot og pande. På det tidspunkt lignede jeg ham temmelig meget, så i den tredje film blev jeg brugt som stunt-double under vandet og op og ned ad bjergskråninger.”

Holmey havde det også fint med John Milius.

“Milius havde både gode og dårlige sider. Han var en fantastisk spændende mand og samlede i øvrigt på knive og våben fra Anden Verdenskrig. På et tidspunkt blev jeg kaldt ind i hans trailer, fordi han ville spørge mig om noget. Der opdagede jeg, at han elskede at sidde og lege krig med små fly og plastiksoldater. Han sad med nogle Stuka’er, der skulle angribe de engelske Spitfires og lavede sådan nogle flyver-lyde og eksplosioner: ‘Vrooom. Boom, crash, bang.’ Så kom der en og sagde: ‘Vi er klar til at skyde.’ ‘Just a minute, just a minute,’ inden han gik ud og gik i gang.”

Akkurat som Sven-Ole Thorsen gjorde det, overvejede Erik Holmey at tage til USA og forfølge muligheden for at spille mere stærk mand.

“Arnold sagde, at hvis jeg kunne skaffe 5.000 dollars, så ville han sørge for, at jeg blev meldt ind i Actors Guild. Så kunne jeg begynde med at vaske biler og langsomt arbejde mig op. Men jeg var alligevel 55 år på det tidspunkt. At starte forfra med at ride

på heste og falde af, følte jeg ikke, jeg kunne. Der stod også kun 200 kroner på min Bikuben-bog. Siden måtte jeg også melde fra til Arnolds bryllup og invitation fra selveste Kennedy-familien. Det ville have kostet 25.000 kroner med polterabend i den ene by og bryllup i den anden. Hvis man ikke har råd til at spise kirsebær med de store, kommer du bare ikke med. Sådan er det bare. Jeg havde arbejde herhjemme, og så var det hurtigt videre til næste kapitel.”

I dag taler Holmey stadig med Arnold på daglig basis. Altså den blå undulat han har i sit køkken, som han har døbt ‘Arnold’. Når den skræpper for lystigt op, får den lige et: “Hold så kæft, Arnold!”

Ansigtet i ‘Matador’

Ud over film og teaterstykker har Holmey været med i massevis af reklamefilm og musikvideoer over hele verden, hvor hans ansigt ofte har gjort sig godt.

“Ansigtet betyder meget for en skuespiller, og en eller anden har engang sagt, at jeg har et amerikansk ansigt og en anden har så sagt, at det kan vi ikke rigtigt bruge i Danmark. Og ja, der er måske nok noget vejrbidt og rustikt over mit ansigt. Sådan en som Jack Palance fra ‘Shane’ og ‘City Slickers’ er ikke nogen dårlig sammenligning. Jeg har da spillet både læge og præst, men det har oftere været politimand eller gangsterboss. Jeg havde også hovedrollen i ‘Nattens engel’, en vampyrfilm og i actionfilmen ‘Pistoleros’, der dog på grund af juridiske spidsfindigheder aldrig udkom. Jeg har altid sagt ja til actionfilm, fordi jeg kunne karate.”

Hvis Holmey befinder sig i en sammenhæng, hvor folk beder ham fortælle, hvad han har været med i, er det lettest at pege på tv-serien ‘Matador’.

“Jeg spiller den tyske officer, som er årsag til, at fru Fernando Møhge dør. Selv om jeg har lavet store ting på Det Kongelige Teater, Det Ny Teater, på landsdelsscenerne og har haft en hovedrolle i ‘Kiss Me, Kate’ med kæmpe succes, er det alligevel ‘Matador’, som de fleste kender. Selv om jeg ikke har haft rundsave på albuerne, har jeg dog engang sendt et portrætbillede til Nordisk Film, som lå på Erik Ballings kontor.”

En dag fik Balling øje på det, og Holmey blev ringet op og bedt om at møde dagen efter.

“Her fik jeg et tysk kostume på. Jeg var lidt for muskuløs, så jakken strammede som en spændetrøje. Jeg bruger normalt 62 i hattestørrelse, og kasketten var kun størrelse 59. Så det gjaldt bare om at få den på hovedet i en fart og se så rank ud som muligt og samtidig sørge for at kasketten ikke faldt af. Her kan man i sandhed sige, at kostumet var med til at skabe karakteren.

Balling pegede over på en gul streg på jorden og jeg fik at vide, hvad jeg skulle sige. Et manuskript havde jeg ikke set.”

Derefter var det bare “Klar til optagelse. Vi kører og... Værsgo!”

“Jeg stopper Møhgerne og siger noget på tysk og lægger så hånden på Fru Møhges skulder. Det vil hun ikke have, så hun giver mig én over nakken. Officeren beder derefter lokalbetjenten om at få hende arresteret. Siden kommer Ove Sprogø hen og kigger på mig og siger: ‘Sie ist tot,’ Jeg tror, scenen varer tre minutter sammenlagt. Der er bare det, at når den er i ‘Matador’, kan alle huske den.”

Frimurerlogen og karate

Efter en ungdom med karate tog Holmey en pause i nogle år, men begyndte igen, da han var i 50’erne.

“Jeg mødte på et tidspunkt Frank Starck-Sabroe i byen, og han kaldte mig stadig for ‘sensei’, fordi jeg havde været hans ‘sensei’, da han var 12 år gammel. ‘Hvad så, skal du ikke i gang med at træne igen? Du skal bare tage to armbøjninger og bagefter kan du køre ned i elevatoren med dit gangstativ.’ Det var vildt provokerende, så jeg fandt mit gamle karatebælte frem og tog derned og blev hooked igen.”

I sin høje alder kommer Holmey stadig på ugentlig basis i karatelokalerne. Som 80-årig kan Holmey ikke cirkelspark til ansigtet længere, men det går fint med at udveksle slag og spark til en vis grænse. Det er fint bare at være med og ind imellem give et råd eller to til de unge.

Erik Holmey kommer også i Frimurerlogen, hvor han er medlem af tiende grad. Det højeste man kan være uden at være embedsmand.

“Jeg vægrede mig oprindeligt mod at komme med, fordi jeg ofte spillede teater om aftenen, men jeg har aldrig fortrudt. Frimureri går i særdeleshed ud på at hjælpe andre og gøre verden til et bedre sted. Indtil da havde jeg aldrig tænkt over, hvad jeg kunne gøre for at gøre andre mennesker bedre. Den ærbødighed og høflighed man har over for hinanden, taltaler mig, og den ligner, hvad jeg kendte fra karate.”

Den tomme kalender

Kan man som skuespiller gøre mere end at vente ved telefonen? Ikke hvis det står til Erik Holmey.

“Jeg har muligvis ikke været aktiv nok, for jeg syntes, det var uartigt at ringe til en teaterdirektør, hvis man havde talt med ham uden forinden. Så jeg holdt lav profil, men alligevel har jeg haft utroligt meget at lave. Jeg ringede engang til Waage Sandø, der stod for et turneteater. ‘Hvad vil du?’

lød det i den anden ende. ‘Jeg vil bare høre, hvem man skal gå ud og spise med eller forføre for at få en rolle i næste forestilling?’ Efter en kort pause i telefonen, lød det: ‘Du kan spille ham præsten og nogle andre ting. Var der mere?’ Jeg spillede så præsten og andre småroller i en turneudgave af ‘Emil fra Lønneberg’. Så i dét tilfælde var det meget godt, men ellers har aldrig rigtig benyttet mig af det.

Til gengæld har Erik Holmey af og til brugt et trick, så han kunne lyde lidt mere efterspurgt, end han egentlig var.

“Hvis jeg for eksempel blev ringet op og spurgt om jeg kunne medvirke i en reklamefilm ‘den 25. i næste måned.’ Det kunne for eksempel være for Lego i USA. Så begyndte jeg: ‘Lige et øjeblik, jeg skal lige have min kalender foran mig.’ Så mumlede jeg lidt højt for mig selv: ‘Den 10., 11., 12. skal jeg det der. Så er vi henne på den 16. og 17., der kan jeg heller ikke. Hvilken dato var det, du sagde? Nåh, den 25. 23. og 24. kan jeg heller ikke. Men nu skal du høre, lige præcis den 25. kan jeg godt! Lad os bare tage den.’ Men der stod ikke en skid i kalenderen hele den pågældende måned.”

Folden hvor det er slut

Erik Holmey bor i en stor lejlighed på ydre Nørrebro, der er udsmykket med mange fotos fra karrieren – fra både spillefilm, teaterstykker og reklamefilm. For eksempel en kæmpemæssig udgave i pap af rollen som skulende cowboy fra en reklame for træbeskyttelse fra Junckers. En dag han selv var i Silvan, da reklamen kørte, ville han lave sjov med to knægte på omkring ti år, der stod ved siden af papfiguren og snakkede lidt om, at de ville være cowboys, når de blev store.

“Jeg prikkede en af dem på skulderen og sagde: ‘Kan I se det er mig?’ ‘Årh – hold da kæft!’, lød det helt tørt fra de to drenge, inden de gled videre.”

Holmey griner, da han fortæller anekdoten. Man skal ikke tro, man er noget, bare fordi man er skuespiller.

Holmey er klar til flere roller, men han må sande, som han siger, at “hvis ikke man er på top-10 over dem, der er tilbage i ens aldersklasse, sker der ikke rigtigt noget.”

Irriterer det ham?

“Ja. Det gør det da. Man er jo en gammel cirkushest, og jeg kunne da godt tænke mig at komme med i manegen igen en gang imellem. Hvis nogen har brug for en gammel idiot til fire replikker, så er jeg klar. På den anden side, så har jeg været med i så meget forskelligt. Det skal man da ikke være ked af at få lov til at sidde og tænke tilbage på. Og man værner sig da også til at glide ind i en fold, hvor man ved, at det er ved at være slut.” ●

KRIGEN I UKRAINE GØR YAKOV TIL EN BEDRE SKUESPILLER

Truslen fra Rusland fik Yakov til at trække i militærtøjet og drage til fronten. Han lagde karrieren som skuespiller midlertidigt på hylden for at forsvare sit land. Yakov Hurin har lært, at de hårde kampe giver ham en unik mulighed for at udvikle sig som skuespiller.

Af Stefan Weichert

Yakov Hurin smed sig straks ned, da de russiske blus lyste himlen op og afslørede, at han, sammen med sine soldaterkammerater, var ved at krydse en blottet mark i ly af mørket ved fronten i Sydukraine sidste år. Forinden havde Yakov og delingen forsøgt at storme landsbyen Olhyne, der var på russiske hænder, men var blevet stoppet i udkanten og tvunget til at søge ly i en kælder. Turen over marken var et forsøg på at komme i sikkerhed.

“Det var som i en film. Det var enorm tæt beskydning. Jeg lå bare på marken og kiggede op i den skyfri himmel, mens kugler fløj over hovedet på mig. Det var faktisk ret smukt. Det virker måske mærkeligt at sige, men jeg følte ikke fare. Der var jo ikke noget sted at gemme mig. Der var ikke andet at gøre end at vente og håbe,” fortæller Yakov til Sceneliv, der møder ham i den ukrainske hovedstad Kyiv, hvor han lige nu er stationeret.

28-årige Yakov var før invasionen skuespiller og har blandt andet medvirket i reklamer og haft en modelkarriere. Coronavirussen skruede ned for arbejdet og pludselig begyndte russerne at puste sig op nær den ukrainske grænse. Yakov ville være med til at forsvare sit land, og derfor meldte han sig til den ukrainske hær tre måneder før invasionen begyndte. Derudover trak soldaterlivet i ham, da det kunne være en måde at udvikle sig selv på.

På marken ved Olhyne kulminerede det hele, erindrer Yakov. De russiske mortergranater slog ned som regndråber, men de var meget upræcise. Da beskydningen endelig stoppede, løb Yakov og de andre ukrainske soldater tilbage til kælderen.

Bliver en bedre skuespiller

Sceneliv har mødt Yakov for at tale om, hvordan det er at være skuespiller og samtidig deltage i den mest blodige krig på europæisk grund i årtier. Historien om det ukrainske angreb på Olhyne bliver omdrejningspunktet for interviewet, da det illustrerer krigens natur. Mennesker i de mest pressede og ekstreme situationer, som Yakov finder fascinerende.

Yakov forsøgte inden skuespillerkarrieren sig som jurist, men endte med at droppe ud af studiet. Som barn blev han mobbet i folkeskolen uden, at han helt forstod hvorfor. Yakov har altid haft en passion for at forstå andre mennesker, og skuespillerfaget var derfor oplagt.

“Som skuespiller er det meget vigtigt at vide, hvordan mennesker er for at kunne spille dem. Krigen viser mennesker i deres mest sårbare situationer. Jeg får adgang til deres verden og oplever deres smerte på samme måde som min egen,” siger Yakov.

“Jeg har set folks frygt direkte i øjnene, set deres mimik, hvordan de bevæger sig. Jeg har set, hvordan mennesker bliver som dyr, når granaterne falder. Det kan jeg bruge som skuespiller, når engang krigen er ovre. Hvis jeg lever så længe,” siger Yakov, der mener, at de mange mennesker, han har mødt, giver en bred referenceramme at trække på.

Den referenceramme blev blandt andet udvidet i kælderen i Olhyne. De ukrainske soldater sad som sild i en tønde, mens mortergranater slog ned over byen. Hvis en ville ramme direkte på kælderen, ville taget kollapse og alle blive levende begravet.

Nogle var fra landsbyer andre fra storbyer. Nogle var de stille typer, mens andre var tydelige alfahanner. Det var som at få et indblik i alle samfundsklasser. Ikke alle kunne håndtere det.

“Vi havde ikke fået mad med, så vi spiste ikke i de første 80 timer. Der var også mangel på vand, så mange var sure. Der var en, der mistede besindelsen og nærmest opførte sig som et egern. Han endte med at løbe ud af kælderen for at finde et andet skjul,” siger Yakov.

Hunden er en russisk soldat

Efter det mislykkede forsøg på at krydse marken, besluttede Yakov og en gruppe af de ukrainske soldater at finde en anden kælder for at sprede sig ud. Det var stadig usikkert, hvor præcist de russiske positioner omkring og i Olhyne var. Yakov havde fornemmelsen af at være fanget uden at vide, om der ville komme nogen ukrainske forstærkninger.

På tredjedagen af angrebet på Olhyne slog russerne tilbage. Russiske infanterikampvogne begyndte at køre mod de ukrainske

positioner, mens regnen af mortergranater tiltog. I kælderen sad Yakov med de andre soldater. De var nu syv, men blot to af de andre soldater var klar til at forlade kælderen og møde russerne. Resten nægtede at tage af sted.

“Jeg har ofte set, at de mest macho folk ender med at være dem, der ikke kan klare det, når det hele spidser til, mens den stille mand, der har siddet foran en computer hele sin opvækst, pludselig vågner op til død,” forklarer Yakov, der forsøgte at fortælle soldaterne i kælderen, at de er forsvarsløse, hvis de ikke fik taget sig sammen.

Kampene med russerne trak ud i timevis. Flere gange var Yakov ved at miste livet, som for eksempel da en russisk snigskytte med få centimeter ramte forbi hans hoved ved et vindue. På et andet tidspunkt lå Yakov på vejen, da en russisk infanterikampvogn åbnede ild. Denne gang var følelsen af ro, fra da han lå på marken, erstattet af frygten for at dø.

Kaoset havde steget en af alfahannere, med kaldenavnet “Franskmanden”, til hovedet. Han var en stor mand. Han kunne ikke kapere, at der var ukontrollerbart kaos, og på femtedagen var det hele blevet for meget. En stor hund løb mod ham ved et hus.

“Franskmanden” råbte ad den store hund, der kom løbende imod ham. Han tømte så sit automatvåben ind i hunden, der faldt om. Dernæst bøjede han sig ned og stak den flere gange med en kniv, indtil Yakov greb ind.

“Han havde ikke sovet i tre dage. Ved selv den mindste lyd, trak han sit våben. Jeg forstod på det tidspunkt, at han døde psykologisk på tredjedagen under de russiske angreb. Det var for meget for ham, og jeg har siden set mange knække på den måde,” siger Yakov.

Det totale kollaps

Franskmandens kollaps er på mange måder totalt. Yakov er ikke sikker på, at manden overhoved vidste, at det var en hund, som

angreb ham. Franskmanden så russiske spøgelse alle vegne. Yakov talte ham efter munden. Fortalte at han havde reddet dem begge, og at han havde gjort et godt stykke arbejde. Det gav ro.

“Han var som et skelet med en riffel. Som en zombie. Hans ansigt var udtryksløst. Det rystede af frygt, men mest af alt lignede han en død person. Kroppen sagde meget mere end ansigtet. Han følte nærmest utilpas i sin krop, som om at han ville væk fra den, og han havde meget svært ved at stå på benene,” forklarer Yakov.

“Det er billeder som denne, der kan være med til at gøre mig til en bedre skuespiller. Hvis jeg engang skal spille sådan en situation, så ved jeg, hvordan det ser ud. Tildels hvordan det føles, og hvordan det kan komme til udtryk mest oprigtigt,” siger Yakov, der også tilføjer, at de ekstreme situationer i krig også kan overføres til andre ekstreme situationer.

For selv om krig er den mest sindssyge situation, så kan mennesker, der går gennem skilsmisser, mister kære eller bliver fyret på jobbet, få lignende maniske træk, forklarer han. Yakov siger, at det er nemmere for ham nu at træde ind i andre mennesker.

På det tidspunkt var der ingen forskel på “Franskmanden” og et dyr, forklarer Yakov. Distancen var som udvasket. Instinkterne tog over.

“Krig er som en tornado af følelser og en direkte vej ind i menneskets sjæl på godt og ondt. Krigen giver mig mulighed for at se mennesket, som det virkelig er. Forandringen frem og tilbage,” forklarer Yakov og tilføjer, at det på mange måder er svært at afbilde det kaos.

Yakov mener dog, at det lykkes i filmen ‘Too Old to Die Young’ af Nicolas Winding Refn. Der bruges lyset og farverne heftigt til at opbygge unikke karakterer.

“Som skuespiller har krigen også vist mig, at en film er som kunst. Fuld af farver og med en usikker sindstilstand, der hele tiden er i bevægelse,” siger Yakov.

Er i live

Det ukrainske angreb mod Olhyne endte med ukrainsk sejr. Ukrainerne kunne på sjettedagen indtage hele byen, da russerne trak sig længere tilbage. Det så ellers ud til, at russerne igen ville forsøge sig med et angreb på byen, forklarer Yakov.

Det viste sig, at russerne blot forsøgte at evakuere deres soldater. Det blev fejret af de ukrainske soldater, som var det nytårsaften. Yakov kunne dog ikke umiddelbart ryste kampene af sig. I film bliver sådanne situationer ofte afbilledet heroisk, men de ukrainske tabstal var så store, at Yakov havde svært ved at være i det.

“Vi var bare heldige, at de ikke valgte at angribe igen. Ellers havde de nok vundet,” siger Yakov, der valgte at tage en lur, da han ikke vidste, hvad han ellers skulle gøre.

“Jeg kom frem til, at hver eneste åndedrag er uerstatteligt. At hvert eneste øjeblik er værdifuldt. Jeg er ateist, så jeg tror ikke, at der vil være nogen form for paradys efter døden, så jeg må leve det her liv på bedste måde,” siger Yakov.

Efter Olhyne blev Yakov sendt til andre dele af fronten, og hver gang var det som et lotteri.

“En del af alle mennesker dør i krig. Det er umuligt at forhindre. Den, du var før krigen, ændrer sig under krigen. Din tilgang til det almindelige liv vil ændre sig, fordi du har oplevet noget så traumatisk – muligheden for at dø,” forklarer Yakov.

“Det er den forståelse, som jeg har mærket på mit eget liv også, som jeg kan tage med videre. Den lidelse og indsigt i mig selv,” forklarer Yakov, der også mener, at han har fået en bedre forståelse for sig selv, som også kan hjælpe ham med at udtrykke sig som skuespiller.

Skal blive en bedre skuespiller

Yakov forklarer, at meget af hans optimisme er ødelagt af krigen, men han mener stadig, at oplevelserne har løftet ham. Selv om krig

er forfærdeligt, så har han set det centrale i menneskets væsen. Franskmandens kollaps, frygten for at miste livet, det døende håb, tabet af soldaterkammerater, ligestyldigheden og samtidig euforien over at være i live.

Yakov har set frygtens grimasser, og hvordan den borer nye rynker ind i folks ansigter.

“Jeg ser skuespillerfaget som en kunst. Lidt som et maleri. Og skuespilleren er kun så god, som de farver og teknikker, som de kender. Jeg har set så mange forskellige typer, måder at reagere, situationer, som jeg kan tage med videre i min kunst,” siger Yakov.

Før den russiske invasion var Yakov i gang med at skabe sig et netværk i den ukrainske skuespillerverden for at få foden indenfor. Nu føler han sig bedre rustet end nogensinde før til at forfølge sine drømme. Hvis han ender med at overleve krigens brutaliteter.

Lige nu er han i den ukrainske hovedstad Kyiv, men han skal til fronten igen.

“Mange, der har været i krig og set forfærdelige ting, bliver depressive, når de er hjemme og dør langsomt. Min karriere som skuespiller har hjulpet mig med at håndtere mine følelser ved fronten,” siger Yakov.

“Det hjælper rigtig meget. I krig handler det om at forstå sig selv og kunne kontrollere sine egne følelser for ikke at kollapse.” 🌍

Yakov Hurin

Yakov Hurin er 28 år og har tidligere forsøgt at læse til jurist. Han startede sin karriere med at være blandt publikum under liveoptagelser, hvor han skulle grine på kommando. Siden har han fået større roller som for eksempel at være med i en reklame om ludomani. Han bruger særligt Instagram til at promovere sig selv og vise krigen. Han kan følges her: @HURIN_YAKOV.

Yakov Hurin.
Foto: Stefan Weichert

OBS: TIL KALENDEREN

Dansk Skuespillerforbund afholder ordinær generalforsamling:

Søndag 14. maj 2023 kl. 12.15.
(Indskrivning starter kl. 11.30 og slutter kl. 14.00)

Generalforsamlingen i år kommer til at foregå i

**DGI-byen, Tietgensgade 65,
1704 København V.**

Mere information om transport mv. følger i generalforsamlingsmaterialet, der sammen med indkaldelse og bilag lægges ud på forbundets hjemmeside.

Indkaldelse

14 dage før generalforsamlingen modtager alle medlemmer som altid selve indkaldelsen pr. mail. Derfor er det ekstra vigtigt, at du sikrer dig, at vi har din mailadresse – og at den stadig gælder. Du kan selv tjekke og rette dine kontaktoplysninger i Skuespillerhåndbogen, men hvis du får problemer, er du velkommen til at kontakte Hanne Arlund.

Hvis du af den ene eller anden grund ønsker at blive ved med at modtage indkaldelserne med posten, har du fortsat mulighed for det, men så skal du skrive til os og gøre os opmærksom på det.

Livetransmission

Som en særlig service til dig, der bor langt væk eller af andre grunde ikke kan deltage, er der også i år mulighed for at se og høre generalforsamlingen på din tablet eller smartphone.

Foreløbig dagsorden

- Velkomst og fællessang
- Formandens beretning
- Forelæggelse af det reviderede regnskab
- Fastsættelse af kontingent
- Eventuel godkendelse af div. overenskomster
- Præsentation af opstillede bestyrelseskandidater
- Valg af kritiske revisorer og suppleanter
- Valg af bestyrelsesmedlemmer
- Eventuelt
- Afslutning og fællessang

Deadline for opstilling til bestyrelsesvalget er overskredet og følgende kandidater opstiller i år:

Anne Blomsgård, Magnus Bruun, Annevig Sifka Schelde Ebbe, Susanne Elmark, Mette Agnethe Horn, Mikkel Moltke Hvilsom, Søren Bang Jensen, Nicklas Sønderberg Lundstrøm, Mikael Vivien Orozco Madsen, Morten Lindemann Olsen, Søren Ruby og Birgitte Hjort Sørensen.

Forårsfest

Vi håber, at rigtig mange vil være med til at afslutte en spændende dag i faglighedens tegn og deltage i den efterfølgende forårsfest med musik, hygge og god mad. Drikkevarer kan købes til rimelige priser.

Husk kontrakter til Filmex så hurtigt som muligt

Det er ikke for sent – men skynd dig.

Sidste frist var 1. april for indsendelse af kontrakter fra 2022

Du skal bruge portalen ‘Mit Filmex’ – den er åben året rundt, så du kan uploade kontrakter løbende igennem året.

Ligger du inde med kontrakter fra 2019, 2020 og 2021, som du ikke har indsendt tidligere, skal Filmex også have dem så hurtigt som muligt.

Læs mere om upload på filmex.dk

**Forårshilsner
Filmex**

FILMEX

Drømmefabrik hjemme i stuen

Af Louise Kidde Sauntved

Peter Aude har lavet sit eget teater hjemme i sin lejlighed, Teater Magica. Det er dog ikke noget han vil anbefale, medmindre man virkelig drømmer om at gøre det, for det har været både hårdt og dyrt. Til gengæld har det også været en stor fornøjelse, der har givet den garvede skuespiller og teatermand en kreativ saltvandsindsprøjtning.

Allerede fra gaden lægger man mærke til neonskiltet i vinduet – TEATER MAGICA – der i tryllekunstnerens klassiske lilla farver inviterer indenfor til en teateroplevelse ud over det sædvanlige. Teater Magica er nemlig ikke alene hovedstadens mindste teaterscene med plads til blot tolv tilskuere, den ligger også i Peter Audes helt private stue.

“Folk bliver lidt overraskede når de opdager, at vi faktisk er i mit eget private hjem,” fortæller Peter Aude, da han tager imod i entreen.

“Jeg tror faktisk også det er det eneste teater, hvor skuespilleren også bor i lejligheden. Der har været lejlighedsteater før, men så er det en lejlighed, der er blevet ryddet og indrettet til formålet.”

Han viser vej gennem lejligheden, forbi en stue med en indbydende grøn sofalyder og ud i køkkenet, der ligger lidt afsides. “Det er her, jeg mest opholder mig.”

Selve teaterrummet venter han lidt med at vise frem.

Først vil han gerne fortælle lidt om forestillingen, ‘Mordet på Dronning Margrethe’ og ideen bag.

Tryllerier

Det hele begyndte med at Peter Aude, som han selv formulerer det, ‘faldt i tryllesuppen som barn’. Siden har trylleriet været hans trofaste følgesvend, som han også fra tid til anden har optrådt med.

“De senere år har det forandret sig fra at være sådan noget med en høj hat til en mere psykisk form for trylleri, som hedder mentalisme, som er forudsigelser, tankelæsning og læsning af folk. Og jeg begyndte at tænke over, hvordan jeg kunne integrere det i teater.”

Det blev i første omgang til forestillingen ‘Seance’ på Teater Sorte Hest, hvor han sammen med

Ann Hjort og Finn Bendixen forsøgte at finde sandheden om Ann Hjorts tidligere kæreste, der for fyre år siden forsvandt sporløst på et hotel i Marseille.

“Vi brugte medier og tankelæsning og alt muligt, og det var supersjovt at lave. Det inspirerede mig til at arbejde videre med det.”

Så kom coronanedlukningen, og pludselig havde Peter Aude tid til for alvor at få luft under tankerne.

“Jeg tænkte, at jeg da kunne lave det selv. Alt var jo lukket og slukket, så jeg gik

“Vi brugte medier og tankelæsning og alt muligt, og det var supersjovt at lave. Det inspirerede mig til at arbejde videre med det”

alligevel bare herhjemme og drømte, og så tænkte jeg, at det måske kunne være her? Det ville da være spændende. Jeg satte stole op og fandt ud af, at der var plads til tolv. Og derfra var det i virkeligheden bare at smøge ærmerne op og gå i gang.”

De gode historier

Første skridt var at finde ud af, hvad forestillingen overhovedet skulle handle om.

“Jeg læste en bog der hedder ‘Danmarks håb og horn’ af den gamle tv-formidler Palle Lauring. Hans store sorg var, at han aldrig blev accepteret på parnasset som rigtig historiker. Så han lavede denne her store afhandling, hvor han forsøgte at bevise, at der gennem hele historien, helt tilbage til Gråskæg har været tale om noget der hed et kongeofter: For at magten skulle forblive stærk, fjernede man regenter, der blev for gamle eller tossede, så magten kunne springe over til den næste.”

Afhandlingen blev rakket ned af det efterstræbte parnas, da den kom ud, men det var en god historie, og Peter Aude tænkte: Hvad nu hvis man forestillede sig, at det rent faktisk var rigtigt? Og at man stadig fjernede regenter, der var svage? Hvilket miljø ville det så foregå i? Efter en fem timer lang researchtur i Frimurerlogen faldt valget på Den Kongelige Livgarde, hvor Peter Aude selv havde sin gang som 19-årig.

“Det var også sådan en mandeverden, der gik 5-600 år tilbage i tiden. Og som jeg kendte noget til. Og så begyndte brikkerne i mit hoved at falde på plads. Jeg blev indkaldt i 1976, hvor dronningen var rimeligt ung i faget. Og hvad nu hvis de har gået i Livgarden og tænkt: ‘Hun er ung, hun er kvinde, hun kan ikke en skid. Hun skal væk.’ Og sådan begynder historien: Jeg bliver kontaktet af en tidligere livgarder, der siger: ‘Peter, vi har et job til dig. Nu skal jeg overbevise dig om, hvorfor du skal slå dronning Margrethe ihjel!’ Og det er så det forestillingen handler om – hvordan jeg bliver overbevist. Og den slutter med at jeg spørger publikum: ‘Vil I, på grund af det jeg har snakket om i løbet af forestillingen, kunne overveje mordet på dronning Margrethe II?’”

Kakerlakker i hjørnet

At historien ikke var helt så langt ude som først antaget, fik han i øvrigt bevis for, da der tidligere på året var en tysk gruppe, med Prins Reuss i spidsen, der ville overtage Landdagen.

“Det var jo i virkeligheden min historie. Om en gruppe der var blevet trætte af magten og ville have nogle andre boller på suppen. På den måde blev min forestilling superaktuel – og politisk. For det er jo en forestilling om magt. Hvad er magt? Hvordan kan vi påvirke et lands skæbne?”

Peter Aude i ‘Dronning Margrethes død’.
Foto: Bo Børresen

“Det er jo en drømmefabrik. Man kan gøre alt muligt. Det er skønt at gå og lade sin hjerne og sin fantasi hvile i de her historier, og så kan man det og så kan man det”

Arbejder vi i en højere sags tjeneste? Begreberne bliver flydende, og her kom trylletingene virkelig fint ind, for jeg kunne bruge illusioner og små tricks til at understrege pointer.”

Peter Aude viser vej ind i teaterrummet, der fylder to sammenhængende rum i lejligheden. En rød sofa og en række stole er stillet op i det, der normalt er kontoret, mens den tilstødende stue er scenerummet, udsmykket med printede vægtæpper, et raritetskabinet, et staffeli, en gammel skibskiste, og andre sjældne fund, der udstråler ælde og gode historier. Blandt andet to mumificerede hænder, der indgår i et nummer om Moses og genoplivning af de døde. Her tryller Peter Aude også en død kakerlak levende, så selvfølgelig har han også anskaffet sig en lille kakerlakfarm, der holder til i to plasticæsker i et hjørne. Derudover er der både lys, lydanlæg og en projektor, der kaster stjerner op på loftet.

“Så jeg har også effekter,” siger Peter Aude med et smil. Teater Magica er ikke bare tolv stole i et rum, det er et rigtigt teater. Og det har ikke været billigt.

En dårlig forretning

“Med den erfaring jeg har, vidste jeg, at det ville blive dyrt. Man laver ikke bare lige et teater derhjemme. Man bliver overrasket over, hvor mange ting der hele tiden er. Og jeg vil da også sige, at hvis det ikke er noget, man virkelig vil, så skal man lade været. Det har alt i alt kostet mig 80.000 at lave forestillingen, og jeg får cirka 30.000 ind. Plus at jeg jo ikke har fået løn for min arbejdstid.”

Planen er at sætte forestillingen op igen til næste år, helt samme forestilling. Og forhåbentlig bliver der igen udsolgt. “Jeg har heldigvis haft stuvende fuldt, hvilket man selvfølgelig sagtens kan sige, når man taler om 240 mennesker. Men det er skønt. Og hvis jeg også får udsolgt næste

år, får jeg 30.000 ind igen. Så er vi nede på at det kun har kostet mig 20.000 kroner. Og så tror jeg sgu, at jeg prøver at invitere dronningen og ser om hun vil komme. Jeg tror, hun vil synes at den er sjov – for den handler jo om hendes familie”.

Peter Aude overvejer også, om han skal lave en turneversion af forestillingen.

“Men jeg skal have solgt en 10-15 forestillinger, før det begynder at hænge sammen. Og kan man det i et presset turnemarked?”

Kreativitet og fantasi

Men selvom teaterprojektet ikke har været en god forretning, har det giver Peter Aude noget andet, som ikke kan gøres op i kroner og ører. Det har tænkt en gnist af kreativitet.

“Jeg har lavet alt muligt igennem min karriere. Jeg har været skuespiller, skrevet og instrueret, været tekniker og teaterdirektør og lavet tegnefilm. Jeg har, som så mange andre, syet det sammen af alt muligt. Men jeg har aldrig lavet noget, der var så stort for så få. Jeg har aldrig lavet en monolog, der varer fem kvarter. Jeg har aldrig underholdt alene. Jeg gør jo alting selv – sørger for at glassene står klar, og folk får en lille en inden de skal ind. Sender dem ind at sidde. Spiller. Siger farvel til dem bagefter. Ordner alt med billetbureauer og kontor. Jeg gør alt selv, og det er ret sejt. Jeg er 66 og har da gået og tænkt: ‘Hvor fa’ en lagde jeg mine briller. og hvad er det med mig – jeg er ved at blive gammel.’ Det har jeg så fået sat et stort søm igennem. Jeg kan endnu. Det er mig en daglig glæde. Og jeg nyder at gå ind og spille for de tolv.”

Og han går allerede og pusler med flere ideer, der måske – måske ikke – kan blive sat op i Teater Magica engang i fremtiden.

“Det er jo en drømmefabrik. Man kan gøre alt muligt. Det er skønt at gå og lade sin hjerne og sin fantasi hvile i de her

historier, og så kan man det og så kan man det. Og så måske lige gå ind og skrive en scene, og se om det fungerer. Det elsker jeg. Jeg kunne godt forestille mig at lave flere forestillinger i fremtiden, men nu må vi se. For det er jo også mit hjem, og det har været fint kun at spille tyve forestillinger i første omgang.” ●

KURSER I FORÅRET I DSF STUDIO

ÅBEN STUDIO

Træn når du kan for i alt 200 kroner per halvår.
Forhåndstilmelding er påkrævet.

FILMSKUESPIL MED LOTTE SVENDSEN, Tirsdage til 31. maj

Bliv bedre til at gå målrettet til værks. Hos filminstruktør og manuskriptforfatter Lotte Svendsen er stilen ofte tragikomisk og der lægges vægt på karakterarbejde, miljøbeskrivelser og Mike Leigh-metoden.

STEMMEN I BEVÆGELSE MED NAJA MÅNSSON, Torsdage fra 20. apr.-25. maj

Undervisningen henvender sig til dig der vil – via kropsligt arbejde – opnå en fordybet indsigt i og bevidstgørelse af åndedrættets- og kroppens virkemåder og potentiale.

Naja Månsson har 13 års erfaring med at behandle og undervise professionelle stemmer.

SKUESPIL OG TEKSTARBEJDE MED PER SCHEEL-KRÜGER, Fredage fra 14. apr.-2. juni

Kom og genopdag den spontane og frie tilgang i dit skuespil.

Per Scheel-Krüger har 30 års erfaring i feltet skuespil, dramatik, instruktion – og med fokus på psykologisk naturalisme.

SANGKURSER

MASTERCLASS I MUSIKDRAMATISK FORTOLKNING MED OLA HÖRLING

22-23. maj // venteliste åben. // 200 kr.

Et kursus i masterclass-form med fokus på sangteksten og karakterarbejdet.

Ola Hörling er uddannet musicalperformer fra Balletakademiet i Göteborg og har siden hen arbejdet med både opera og musicals som instruktør, koreograf og som teaterleder på den Skånske Opera.

OPERA MASTERCLASS MED ULRICH STÆRK 6.-9. juni // frist 1. maj // 500 kr.

Opera masterclass for sangere, der ønsker at få hjælp med sange, audition, repetition af nyt og gammelt materiale i al slags repertoire i et trykt og lukket forum.

Ulrich Stærk hører til eliten blandt skandinaviske pianister og har modtaget en lang række hæderspriser og nomineringer i både ind- og udland. Derudover arbejder han også som vocal coach.

PRØVEALE I DSF STUDIO

DSF Studio tilbyder adgang til to prøvesale og et self-tape-lokale. Der findes forskelligt udstyr i salene, men fælles for dem er at give dig professionelle rammer, når du skal træne eller øve. Log ind på bookingkalenderen <https://www.dsfstudio.dk/provesale> og find en ledig tid.

HOLD ØJE MED DSFSTUDIO.DK

Hjemmesiden opdateres løbende med nye kurser og fagrelevante arrangementer. Har du forslag til nye kurser eller arrangementer i DSF Studio, så skriv til Karin Krøyer Iwersen, ki@skuespillerforbundet.dk

5% på lønkontoen. Hvordan kan det lade sig gøre?

Læs mere om dine fordele som medlem af Dansk Skuespillerforbund i en bank, du ejer:
lsb.dk/dsf

Man skal vist eje sin egen bank for at få de fordele. Og det er ikke helt forkert. Når Lån & Spar giver 5%* i rente på lønkontoen, er det ikke, fordi vi er bedre venner med Nationalbanken end andre banker. Det er fordi, vores ejerkreds mener, at vi skal tilbyde medlemmer af Dansk Skuespillerforbund særligt favorable vilkår.

Lån & Spar er ejet af bl.a. Dansk Skuespillerforbund. Er du medlem, ejer du os. Derfor får du højere rente, bedre vilkår og en bestyrelse, der til hverdag varetager dine interesser som lønmodtager.

Giver det mening? Ring 3378 1994
– eller gå på lsb.dk/dsf og book et møde.

Dansk Skuespillerforbund

Lån & Spar

Sådan får du 5% i rente på din lønkonto

- Du er medlem af Dansk Skuespillerforbund og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kreditvurderes ud fra).
- De 5% i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Fra 50.001-500.000 kr. er renten 0,75%. Derefter er renten 1% på resten.
- Rentesatserne er variable og gælder pr. 1. marts 2023. Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar.
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.

Læs mere på www.lsb.dk/dsf

Lån & Spar Bank A/S, Højbro Plads 9-11, 1200 København K, Cvrnr: 13 53 85 30. Forbehold for trykfejl.

APPLAUS

JENS ARENTZEN

2.3.1958 — 22.11.2022

Jens Arentzen havde en indre drivkraft som få. Altid på vej videre. Fremad, søgende og sulten, men også lyttende og empatisk. I november døde han af kræft, bare 64 år gammel.

Jens Arentzen. Foto: Privat

Af Louise Kidde Sauntoed

Måske blev ilden plantet i Jens Arentzen, allerede da han var barn. Han voksede op med en psykisk syg og alkoholiseret mor og en far, der var fraværende og fjern. Som følge deraf lærte Jens i en alt for tidlig alder at folde alle antenner ud mod verden, på vagt overfor det mindste faresignal. Det gav ham en særlig empati og lydhørhed over for verden, men også en indre uro, der allerede tidligt blev kanaliseret over i kunsten. Som syvårig spillede han violin med et langt ældre menneskes indføling. Han blev junior-danmarksmester i tryllekunst, optaget i radiodrengekoret og blev som bare 18-årig optaget på Aarhus Teaters elevskole. På ydersiden var han en succes, men det indre var i oprør, indtil et skelsættende møde med instruktøren Erik Balling, da Arentzen var tyve år. Her var der endelig en, der så ham for den han var – og bekræftede ham i, at det var godt nok. Erik Balling gav ham rollen som den voksne Ulrik Varnæs i 'Matador', en rolle der, sammen med rollen som den unge kriminalassistent Steen Dahl i 'En gang strømmer', gjorde Jens Arentzen til et kendt ansigt. Hans spil var intelligent, intenst, med det der ekstra, der fangede øjet.

Historiefortæller

Jens Arentzen havde en række mindre roller i film og serier op gennem 1980'erne, blandt andet i 'De uanstændige', 'Midt om natten' og 'Dagens Donna'. Men det var som teaterskuespiller, han for alvor kom til sin ret. Han ejede scenen, når han trådte ind på den.

Blandt glansrollerne var Augusts Strindbergs 'Påske' på Det Kongelige Teater, 'Byen og døden' på Mammut Teatret og 'Lille Eyolf' på Bristol Teater, men han optrådte også på blandt andet Aveny-T og Det Ny Teater.

Jens Arentzen forstod at røre, berøre og oprøre. Men han forstod ikke altid at passe på sig selv. I 1984, kort efter hans fars død, mistede han stemmen midt under en forestilling på Aveny Teatret, fordi han havde presset sig selv for meget.

Måske derfor begyndte han i stigende grad at søge bag scenen og kameraet for at fortælle de historier, der brændte i ham. I 1989 tog han afgang fra Filmskolens Manuskriptlinje. I 1995 debuterede han som instruktør med tv-filmen 'Lille John' og i 2000 fik han en Robert for novellefilmen 'Solen er så rød', hvor han selv spillede rollen som psykisk syg far.

Gennem årene tog han en rolle hist og pist, men hans tid var i stigende grad dedikeret til foredrag og undervisning. Hans brede erfaring gjorde ham til en efterspurgt lærer på både de danske skuespillerskoler og Filmskolen. I 2001 udgav han værket 'Skuespilleren værktøjer' – en bog og fire film på tredive minutter hver. Men Jens Arentzen underviste ikke kun i teknik, han underviste i følelser: empati, nærvær og kommunikation. Hele hans liv søgte han efter sandheden. Det ægte. Og det blev en mission for ham at skabe skuespillere, man kunne mærke fra scenen.

Den store mission

Jens Arentzen havde sine meningers mod og var ikke bange for at tage en diskussion. Men han havde også en særlig evne til bare at være stille og lytte. Til andre menneskers livshistorier. Til livets puls. Han brugte hele livet på at komme overens med sin egen komplicerede barndom og delte gavmildt ud af sine erfaringer med at tackle den og blive et helt menneske på trods. Han holdt foredrag, underviste kommuner og andre myndighedspersoner i at tage hånd om børn fra dysfunktionelle familier – som han også skrev om i bogen 'Barnet, byen og verden'. I 2013 lavede han DR2-serien 'Erkendelsens time', hvor han tog seerne med ind bag facaden hos danskere, der som barn var blevet ofre for deres forældres psykiske sygdom eller misbrug.

I sit firma Stories Productions tilbød han foredrag, ledelseskurser, manuskriptskrivning, coaching og meget mere. Altid i gang.

Jens Arentzen brændte vildt og han brændte stærkt. Desværre brændte hans lys også ud alt for tidligt. 22. november 2022 døde Jens Arentzen af kræft. Han efterlader sig en datter og to børnebørn.

TEATER V

Teatret Svalegangen

HISTORIEN OM MIG

3. - 14. MAJ

Team Teatret & Teatret Møllen

ARBEJDER

17. - 20. MAJ